

serbest

MIMAR

ISSN 1308-9498
9 771308 949803

14. TSMİD Mimarlık Ödülleri | Atatürk Kültür Merkezi | Hüseyin Güntaş Kütüphanesi | Ankara 19 Mayıs Stadyumu | Likör Fabrikası | İller Bankası | Dosan Konserve Tesisi | Braşov: Orta Çağ Modernizesi

14. TSMD ÖDÜLLERİ

TürkSMD 14'üncü Mimarlık Ödülleri, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş ve Çankaya Belediye Başkanı Alper Taşdelen'in yanısıra mimarlık ve yapı sektörü temsilcilerinin geniş katılımı ile 5 Ekim 2021 tarihinde Ankara'da yapılan törenle sahiplerini buldu.

Bu sene 14.sü yapılan TürkSMD Mimarlık Ödülleri Töreninde Cosentino ana sponsorluğu, Pimeks – Schuco gold sponsorluğu ve Masterled teknoloji sponsorluğunu üstlendi.

Türk Serbest Mimarlar Derneği, mimarlık mesleğine ve kültürüne katkı koyan mimarları, kurumları ve yapıları ödüllendiriyor. İki yılda bir düzenlenen TürkSMD Mimarlık Ödülleri, Büyük Ödül, Yapı Ödülü, Mimarlığa Katkı Ödülü, Basın-Yayın Ödülü ve Jüri Özel Ödülü olmak üzere 5 dalda veriliyor.

BÜYÜK ÖDÜL:

Uygur Mimarlık

1986 yılında, Semra Uygur ve Özcan Uygur tarafından Ankara'da kurulan Uygur Mimarlık yaklaşık 35 yıllık süreçte 70'den fazla kentsel ve mimari yarışmaya katılmıştır. Bu süreç içinde mimarlığı salt bir ticari hizmet sektöründen öte yaşama değer katan bir meslek olarak yorumlamış, büyük ofis

ve tekel olma dayatmalarına karşı onurlu duruşlarını mesleğin saygınlığını artırmak ve itibarını korumak adına tutarlılıkla sürdürmüşlerdir. Yine bir yarışma sonucu ortaya çıkan ve 2020 yılında tamamlanan CSO Konser salonu, ölçeği, yapım teknolojileri, kentsel değerleri ile 28 yıl süren büyük bir mücadele sonucu kararlılıkla en ince detaylarına kadar araştırılmış ve başarıyla tasarlanmıştır. "İstanbul'da 44 Okul" bina serisi depreme dayanıklılık ve eğitim yapıları reformunu bir arada ele alarak, ve kamusal tip projelerini eleştirel biçimde dönüştürerek mimarın rolünü tekrardan tanımlamıştır. Tasarladıkları müze, okul ve kampüs gibi kamusal ve eğitim binalarında mimari

üsluplarını ayırıştırıcı çizgilerle ortaya koymuş ve Ankara'ya eşine az rastlanır yapılar hediye etmişlerdir. Sadece işvereni değil yapıdan dolayı olarak etkilenen herkesin düşünülmesini öne çıkaran pratikleri, ve sadece meslek ustası olarak değil girdikleri her ortamda eğitici, paylaşımcı, yol gösterici, ulaşılabilir ve kadın-erkek eşitliğini vurgulayan kimlikleri tüm jürinin takdirini toplamıştır. Türkiye'nin ve mimarlık ortamının hukuksal, ekonomik, politik, organizasyon zorlukları ve çalkalanışları içindeki zor ve kazanılmış mücadeleleri, taviz vermeyen özverili çalışmalarını ve prensipli duruşları nedeniyle Uygur Mimarlık "Büyük Ödül" layık görülmüştür.

YAPI ÖDÜLLERİ

Beylikdüzü Fatma Ana Cemevi ve Kültür Merkezi- 9016 Mimarlık

Yıllarca ötelenmiş Alevi ibadet ve kültürel etkinliklerinin şehir ölçeğinde görünür kılınması ilk defa mimari yarışma yolu ile elde edilen bir bina ile sağlanmıştır. Yarışmaya katılan 82 proje içinden seçilen genç bir mimarlık ofisinin süreci sonuna kadar takip etmesi sonucunda ortaya farklı malzeme seçimini yansıtan yapı tekniği ve detayları ile olgunlaşan bir ürün ortaya çıkmıştır. İç ve dış mekan zenginliği, ibadet ve sosyal-kültürel etkinlik işlevlerini özerk ama birbiri ile bağlantılı konumlandırılan farklı kütleleri, tasarımın arazi kotları ile kurduğu ilişki, ve işlevini simgeleştirirken tarihi formlardan değil, yalın ve mütevazı bir tasarım dilinden yararlanarak inanç ve çağdaşlık bağlamında güçlü bir örnek olması jüri tarafından takdirle karşılanmış ve Beylikdüzü Fatma Ana Cemevi ve Kültür Merkezi "Yapı Ödülüne" değer bulunmuştur.

İyzipark Ahmet Alataş Workshop (AAW)

6000m2 ilk bir alanda birbirleri ile ilişkili 4 ayrı binanın mimari kararlarının yanı sıra, iç mimari ve peyzaj tasarımlarının da en ince detaylarına kadar bizzat mimar tarafından sahiplenilmesi ile tasarım bütünlüğü her ölçekte korunmuştur. İklimlendirme ve havalandırma sisteminde enerji maliyetini düşürecek ısı geri kazanım cihazlarının yerleştirilmesi sayesinde güneş ışığı verimli bir şekilde kullanılmaktadır. Bir işyeri yapısının, kullanıcıların çalışma mekanlarındaki yaşam kalitesini önemseyen ve onlara sakin bir dış bahçe de sunan bir kampüs olarak yorumlanması jüri tarafından olumlu karşılanmıştır. Bina genişletilmiş saç ile hem saydamlık/hem kapalılık karmaşa ve çelişmesini başarı ile bir dile çevirmiştir. Çelik ve cam ağırlıklı tasarımıyla Türkiye'deki yapı endüstri seviyesine katkı sağlaması, ve taşıyıcı sistemden iç ve dış mekan mobilya detaylarına kadar aynı titizlik ve mimari dil ile tasarlanması, mimarın mesleki icraatına örnek teşkil edecek nitelikte bulunmuş ve İyzipark "Yapı Ödülüne" layık görülmüştür.

Troya Müzesi Ömer Selçuk Baz ve Yalın Mimarlık

Dünyanın en tanınmış arkeolojik alanlarından biri olan ve UNESCO dünya mirasları listesinde yer alan Troya'da, ulusal bir yarışma sonucu elde edilen kamusal bir projenin yine kamu aracılığıyla yapılırkenki tüm karmaşık ve zorlayıcı bürokratik süreçlerin başarılı yönetimi sonucunda yerli ve yabancı ziyaretçiler için görülmesi gereken bir bina ortaya çıkmıştır. Paslanmış çelik kaplamalarıyla elde edilen görünümü antik kentin yanındaki arazisinde 'kazı alanından çıkarılmış eser' hissi yaratan güçlü bir imge yaratmaktadır. Yalın kütle ifadesi, girişindeki rampa ile yerin altına çekilen ve derinlere indikçe ziyaretçiyi arkeolojik bulgu ile karşılaştıran plan kurgusu, ziyaretçinin zengin bir deneyim yaşamasına yardımcı olan sirkülasyon tasarımı jüri tarafından takdirle karşılanmış ve Troya Müzesi "Yapı Ödülüne" layık görülmüştür.

BASIN YAYIN ÖDÜLLERİ

Arketon Yayınları

Arketon Yayınları farklı konularda nitelikli kitaplarla mimarlık yazınına katkı sağlamaktadır. Bir yayınevinin kendi çizgisini mimari kitaplar üzerinden şekillendirmesi ve buna kurumsal bir kimlik kazandırması ender bulunan bir durumdur. Türkiye’li yazarlarla dünya klasiklerinin çevirisi arasında bir denge kurarak oluşan yayın listesi, Adolf Loos, Atilla Yücel, Aykut Köksal, Cengiz Can, Steen Eiler Rasmussen, Alberto Sartoris, Paul Scheerbar, Camillo Sitte gibi yazarları Türkiye mimarlık yayın birikimine katmaktadır. Basılı ve uzun yayınların giderek az rağbet gördüğü bir dönemde, kitapların nitelikli içerik ve düşünce yaratmadaki önemine dikkat çekem kararl ve cesur bireysel ve kurumsal çaba jürinin takdirini toplamış ve Arketon Yayınları “Basın Yayın Ödülüne” layık görülmüştür.

Mimarizm

Mimarizm websitesi bir mimarlık ve tasarım platformu olarak, mimarların etkinliklere, yarışmalara, ve haberlere ulaşmasında güvenilir bir kaynak olmuştur. Proje bilgileri, eleştiri yazıları, buluşma mekanları tanımları ile mimarlar arasında hem mesleki hem sosyal ilişkileri oluşturmada önemli bir bağlayıcı görevi görmektedir.

“Çatı Kapı” röportajları ve “İlk Yapı” gibi serilerle mesleğe adım atan

ofislere ses vermesi jüri tarafından takdirle karşılanmış, kararlı, güncellenmiş, dinamik ve farklı fikir ve kimlikleri buluşturan içeriği ile mimarlık söylemine ve haberciliğine katkısı nedeniyle Mimarizm “Basın Yayın Ödülüne” layık görülmüştür.

Şehir Hepimizin--Medyascope

Dijital video yayıncılığı yapan Medyascope’da bulunan Şehir Hepimizin serisi, güncel şehir sorunlarına eğilen 200’ün üstünde araştırmacı program hazırlamıştır. Kentsel dönüşüm, deprem, salgın, kültürel mirasın yönetimi, ekolojik yıkım, plansızlık, dev projelerin yıpratıcı etkisi, yeşil ve kentsel mekanların erimesi gibi mimarlığın suç ortağı ya da iyileştirici olabildiği güncel konularda hem mimarları hem kamuoyunu bilgilendirmekte, icraatleri ve fikirleri tartışmaya açmaktadır. Eleştiri ve muhalefet boşluğunu dolduran bir yapı olarak önemi, yetkin ve uzman görüşüne değer veren yayın politikası, konuklarla söyleşilerin bir kişi tarafından değil ekipteki konunun ehli farklı bireyler tarafından hazırlanması takdirle karşılanmış ve Şehir Hepimizin “Basın Yayın Ödülüne” layık görülmüştür.

MİMARLIĞA KATKI ÖDÜLLERİ

Gülru Necipoğlu

Gülru Necipoğlu Topkapı Sarayı, Mimar Sinan’ın hayatı ve eserleri üzerine en güvenilir ve kapsamlı kitapların yazarı olarak dünya literatürüne geçmiş Türkiye zeminli en önemli sanat ve mimarlık tarihçisidir. Osmanlı, Safevi ve Moğol imparatorluklarının içi geçmiş tarihleri, Bizans ve Avrupa Rönesansı ilişkileri üzerine benzersiz yayınları vardır. Yıllardır genel yayın yönetmenliğini yapmakta olduğu, konusunda dünya çapında en güvenilir bilimsel dergi olan Muğarnas, ve editörlüğünü üstlendiği antoloji ve ansiklopedilerle bilim dünyasına sayısız katkı vermiştir. Harvard Üniversitesinde yetiştirdiği doktora öğrencileri ile Anadolu, Batı Asya ve Orta Asya’yı da kapsayan büyük ama akademik bilgi açısından marjinalleştirilmiş coğrafyalar hakkında sanat ve mimarlık tarihi çalışmalarının gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlamıştır. Polemikten ve kısa süreli salınımlardan uzak, yetkin, liyakatli, üretken, saygıdeğer bilimkadını ve öğretici kimliği jüri tarafından takdirle karşılanmış, ve Gülru Necipoğlu “Mimarlığa Katkı Ödülüne” layık görülmüştür.

Jale Erzen

Jale Erzen, bir-biriyle yakından ilişkili sanat-mimarlık alanlarında sadece sanatçı olarak değil, araştırmacı, akademisyen, yazar, vakıf ve dernek kuruculuğu görevleri ile pek çok farklı ve benzersiz katkıda

bulunmuştur. Akademisyen olarak mimarlık öğrencilerinin eğitiminde sanat-mimarlık arayüzünü sanatçı gözüyle geliştirmiş; öğrencilerine yaşam, felsefe, etik, estetik ve prensipli meslek duruşu konularında en çok ilham veren kişilerin başında gelmiştir. Mimar Sinan ve Louis Kahn gibi mimarlar üzerine incelemelerini, doğa, şehir ve sanatı ilgilendiren farklı konularda denemelerini, resim, fotoğraf ve çizimlerini kitaplaştırmıştır. Uluslararası Estetik Kurumu’ndaki üst düzey faaliyetleri ile Türkiye ve dünya

sanatı arasında köprü olmuştur. Mimarlık mesleğine, hem literatür, hem eğitim, hem yayın alanlarındaki çok değerli katkılarından dolayı “Mimarlığa Katkı Ödülü” Jale Erzen’e verilmiştir.

İhsan Bilgin

İhsan Bilgin, Yıldız Teknik Üniversitesi ve sonrasında kurucusu olduğu Bilgi Üniversitesi Yüksek Lisans Programında ve Mimarlık Fakültesinde onyıllar boyunca mimarlık öğrencilerini yetiştirmiş ve eğitim müfredatlarını şekillendirmiştir. Endüstrileşen Avrupa ve Türkiye’de konut tarihi üzerine yaptığı araştırmalar en önemli başvuru

kaynakları olagelmış, bu araştırmalar sonucunda mimarlık, şehircilik ve siyaset ilişkilerini çözümleyen görüşleri mimarların parçası oldukları sosyo-ekonomik dünyayı anlamalarında yol gösterici olmuştur. Eğitim ve yazar kimliği dışında mimar olarak tasarladığı yapılar yalın ve mütavazi dilleri ile mimarlık literatüründe önemli yer edinmiştir. Türkiye mimarlık eğitim ve yayın dünyasının vazgeçilmez bir düayeni, fikri herdaim merak edilen bir düşünür olması, ve özverili, mücadeleden vazgeçmeyen, prensipli duruşu jürinin takdirini toplamış ve İhsan Bilgin “Mimarlığa Katkı Ödülüne” değer bulunmuştur.

ÖZEL ÖDÜL

Aslı Özbay

Aslı Özbay Mimarlar Odası’ndan Şevki Vankı Vakfı’na, mimari ve koruma pratiğinden konferans ve televizyon dizilerine, yaptığı her işe ve katıldığı her etkinliğe, bilgisi, ki-

şiliği ve çalışkanlığı ile olağanüstü katkı sağlamış ve etki yapmıştır. Son dönemde Kapadokya Bölgesi’ndeki kapsamlı çalışmalarını sadece mimarlık değil, çevresel, kültürel, uluslararası ilişkiler ve toplumsal yönleriyle dünya literatürüne girmektedir. Bu bölgede yaptığı koruma ve master planları ile turizm bölgelerinin dışında kalan civar köylerdeki kültürel mirasın korunmasına önyak olmuş, yatırımcı değil korumacı turizm için girişimlerde bulunmuştur. Profesyonelleştiği restorasyon alanında kusursuz, titiz, yaratıcı ve bilgi dolu çalışmaları ile bu alana yeni bir soluk katmıştır. Kapadokya’nın hem ulusal hem uluslararası bilinirliği için pek çok konferans, gezi, söyleşi düzenlemekte, mimarlığın ve korumacı yaklaşımların itibarını arttırmaktadır. Yeraltında kalmış Bizans dönemine ait kayalara oyulmuş mekanların ortaya çıkarılmasını, araştırılmasını, korunmasını ve yeniden işlevlendirilmesini sağlamak yoluyla Mübadele’nin jeopolitik, sosyal ve kültürel mirasıyla yüzleşmede mimarlığın rolünü göstermekte, ve ortak kültürel miras üzerine yaptığı etkinliklerle dünya barışına katkı sağlamaktadır. Restorasyon sırasında yeni taş ustalarının yetiştirilmesine ve probem-çözümüne katılmalarını önayak olarak kaybolmakta olan bir zanaatın sürdürülebilirliğini ve katılımcılığı desteklemektedir. Bölgedeki kadın gücünü örgütleyerek kadınlarının emek, bilgi ve kültür yaşamına kendi kimlikleri ile katkı sağlamalarına zemin yaratan oluşumlar kurulumuş ve gerçekleştirmiştir. Üniversitelerde yapılan bilimsel çalışmalarını pratiğine yansıtan ve kendi pratiğini bilimsel çalışmalara açan yaklaşımıyla akademisyenlerin takdirini toplamıştır. Tüm bunları layikiyle gerçekleştirmek için yaşadığı şehri değiştirecek kadar kararlı ve adanmış olması, mimarın rolünü yapı yapmanın çok ötesinde yeniden tanımlaması açısından Aslı Özbay gelecek kuşaklara bir rol modeli olarak görülmüş ve “Jüri Özel Ödülüne” layık bulunmuştur.

Ayrıca görüşmeler sırasında jüri, TSMD tarafından belirlenen ödül kategorilerinin ağırlıklı olarak yaşanmışlığa ve tanımlı meslek tecrübesine değer verdiğini farketmiştir. Türkiye ve dünyanın bu dönem içinden geçtiği koşullarda, önceden tanımlanmış meslek üretim tiplerine uymayan ve mimarlığın rolünü çoklaştıran, dönüştüren pratiklerin de ödüllendirilmesi gerektiğini düşünmüştür. Jüri seçtiği bu ödüllere ek olarak, gelecekte “Teşvik Ödülü”, “Aktivist Ödülü”, “Dönüştürücü Pratikler Ödülü”, “Katılımcılık Ödülü”, “Kitap Ödülü”, “Anma Ödülü” gibi yeni kategorilere yer açılmasını önermektedir.

14.TSMD Mimarlık Ödüllerinden Büyük Ödül'ün sahibi Uygur Mimarlık'ın kurucuları Semra Uygur ve Özcan Uygur ile SerbestMİMAR olarak bir söyleşi gerçekleştirdik. Önceki sayımızda; ödülü kazanmalarında büyük önemi olan, kendilerinin de kariyerlerinde bir dönüm noktası olarak tarifledikleri Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası Binası özelinde bir röportaj yapmıştık. Bu röportaj öğrencilik yıllarından itibaren mimarlık serüvenlerini şekillendiren önemli yapılarını, yarışmaları ve anılarını kayıt altına aldığımız retrospektif niteliğinde keyifli bir sohbet oldu, yıllardır süren ve sonunda kazanılmış mücadeleleri ve özverili çalışmaları üzerine konuştuk. Röportaja SerbestMİMAR adına, Gamze Köküm, Güney Gürsu Tonkal ve Mehmet Soylu katıldı.
17.12.2021

UYGUR MİMARLIK İLE SÖYLEŞİ

Uygur Mimarlık Ofisi, 17.12.2021

SERBEST MİMAR: Öncelikle hoş geldiniz. TSMD Büyük Ödülü'nü aldığınız için sizi tebrik ederiz. Daha önceki söyleşimizde CSO Binası özelinde konuşmuştuk. Bugün daha geniş kapsamlı bir söyleşi için bir aradayız. Mimarlık eğitim sürecinizden ve kısaca meslekte ilk yıllarınızdan söz eder misiniz?

SEMRA UYGUR: Biz Özcan ile aynı okuldan, ODTÜ'den mezunuz. Bizim üniversiteye giriş dönemimiz, 1974 merkezi üniversite sınavına; Ecevit döneminde, kontenjanların

arttığı zamana denk geliyor. O zamanlar, ODTÜ'nün yaptığı özel sınav kaldırıldıktan sonra gelen ve bugün hala kullanılan merkezi sınav sistemi vardı.

ÖZCAN UYGUR: ODTÜ'nün sınavı ayrıydı.

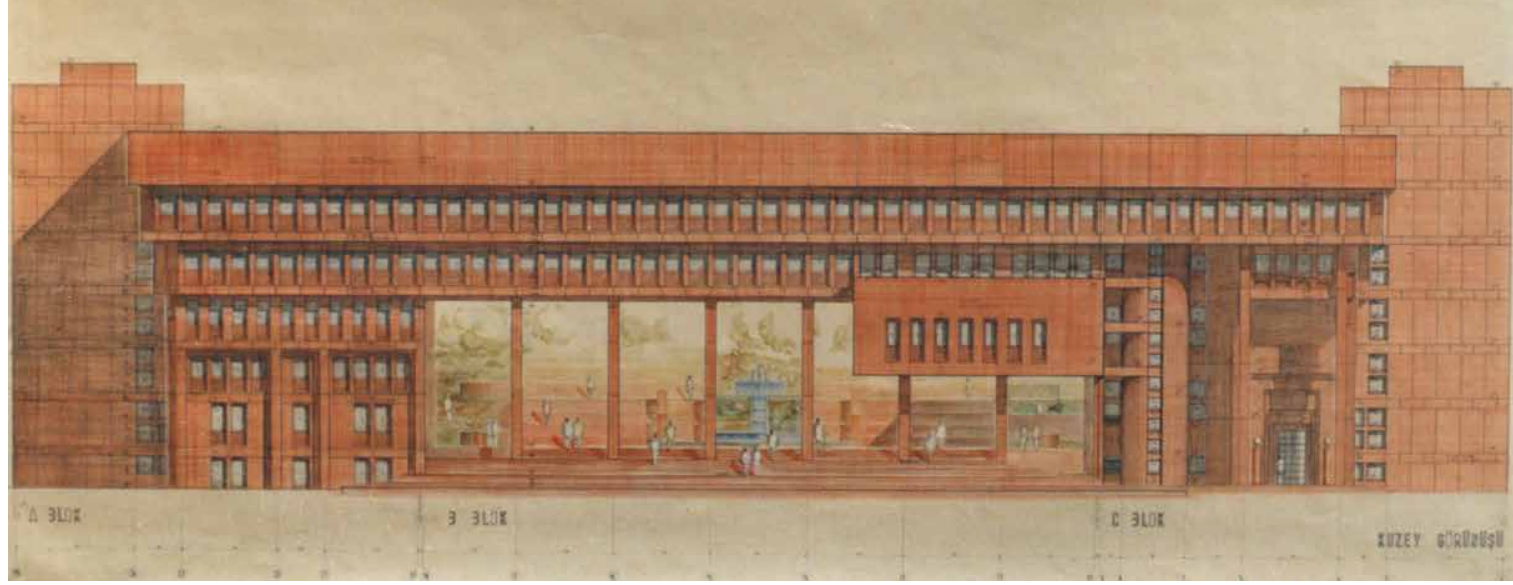
SU: O dönemlerde üniversitelerin sınavları ayrıydı, bir de genel sınav vardı. Genel sınavdan sonra ön kayıt yapılıyordu. Böylece girdiğin özel sınavla kazandığın üniversiteye veya ön kayıt yaptırdığın üniversiteye girebiliyordun. 1974 senesi Ecevit hükümeti

döneminde, 18 tercih yapıldığı merkezi kayıt sistemi ilk kez uygulandı. Konuyla ilgili, neyi nasıl seçeceğimizi çok da bilmiyorduk. Ben yatılı okuyordum. Ereğli Demir Çelik'te iş bulabilirim diye, tercih kâğıdına en başa metalürjiyi yazmıştım, ailem orada yaşıyordu. Sonra, ben bunu istemiyorum aslında diye düşündüm. Okuldan yalvar yakar ikinci kâğıdı aldım, ikinci kâğıdı almak kolay değildi. Başa tıp fakültelerini; Hacettepe, Ankara, Cerrahpaşa ve Çapa'yı yazdım. Okuldan ağabeyleri ODTÜ'de okuyan arkadaşlarımız vardı ancak radyolardan ismini duyduğumuz ODTÜ, o yıllarda gözümüzde, bilmediğimiz için öğrenci hareketlerinin olduğu karanlık bir imaj oluşturuyordu.

Ama arkadaşlarımdan Ümrân'ın ağabeylerinin gönderdiği fotoğrafı iyi hatırlıyorum; rektörlüğün önünde çekilmiş bir fotoğraftı. Ferah bir alan, daha ağaçlar büyümemiş, bozkır gibi bir yer... Burası fena değilmiş demiştim kendi kendime. Listeye elektrik, makine ve arkasından da mimarlık yazdım. Mimarlığı yazma sebepime gelecek olursam; Üsküdar Kız Lisesi'nde okuyordum. Yatılı bir okul olduğundan dışarı hiç çıkmıyorduk, manastır gibi bir okul diyebilirim. Son sene İstanbul'da ailemin tanıdığı bir ailenin yanına eve çıkıyorum, cumartesi de yarın gün okul vardı o dönemlerde. Devlet Parasız Yatılı, daha önceki adı ile leyli meccani; Anadolu çocuklarına iyi okullarda okuyabilme imkânı veren kurumlardı. Anadolu'nun her yerinden arkadaşımız vardı. Eve çıktığımda Melek Hanım Teyze'ye gidiyordum. Kendisi 90 yaşındaydı ama torunlarıyla geziyorduk. Ev Üsküdar Bağlarbaşı'nda; yolun sol tarafında ince uzun bir apartman, pencereleri çok güzel gözüküyor. Evin pencereleri

ODTÜ Öğrencilik Yıllarında Semra Uygur ve Özcan Uygur

Giresun Hükümet Konağı Binası

"İlk yarışmamız satın alma, müthiş bir şey. Tabi çok sevindik. İsimler açıldığında Hasan Bey, 'Bu benim çalışanım, bunun iptal edilmesi lazım.' dememiş. Sonradan bana, 'Tuvalet pencerelerini ofislerle aynı yapmışsınız, aslında mansiyondu, ben uyardım.' dedi. Hala kulağımda küpedir."

Semra UYGUR : Sonuçlar belli oldu, satın alma ödülü aldık o yarışmadan. Birinci Alpay Aşkun ve P. İlgi Yüce. İlk yarışmamız satın alma, müthiş bir şey. Tabi çok sevindik. İsimler açıldığında Hasan Bey, "Bu benim çalışanım, bunun iptal edilmesi lazım." dememiş. Sonradan bana, "Tuvalet pencerelerini ofislerle aynı yapmışsınız, aslında mansiyondu, ben uyardım." dedi. Hala kulağımda küpedir.

ÖU: Akşam giderken mansiyonmuş. Sabah gelirken düşünmüş; benim kafam karışık bunu aşağı indirelim satın alma olsun, demiş.

SU: Özcan askerden geldi. Gaziantep Hükümet Konağı'nı çalıştık. Elle çiziyoruz, bir tane plan çiziyorsun onu çoğaltıyorsun. Bir baktım tuvaletleri unutmuşum. Tekrar yaptık ama bir şey alamadık orada.

ÖU: Yapı çok büyüktü, yerleştirmesi vs. derken kendi projemizi çok da beğenmemiştik. O yarışmada ilk kırılma Hasan'lardan geldi. İlk defa başka türlü bir şey yapıp tüm alışkanlıkları kırdılar.

SU: Tabi bir de elde çiziyorsun. Bir iki tane masada, her şeyini sen yapıyorsun; maketiy-

di ozalitiydi çoğaltmasıydı... Hepsini tecrübe, hepsinden bir şey öğreniyorsun, bilgi ediniyorsun aslında. Sonrasında Hasan'ların birinci olduğu bizim de mansiyon aldığımız Gaziosmanpaşa Hükümet Konağı projemiz güzel olmuştu mesela. Arkasından yine Hasan'ların birinci olduğu Maçka Teknik Lisesi yarışmasında biz de birinci mansiyon almıştık galiba. Bazı şeyler denemiştik kendi kendimize.

Bu şekilde elde yok avuçta yok devam ederken öyle bir dönem geldi ki; Polis Okulu, Erzincan Hükümet Konağı yarışmalara girdik girdik hiçbir şey alamadık. Yer görme paraları falan derken elimizdekiler de bitti. Yusuf Dino abiye gittik.

SU: Orhan Genç, Yusuf abi ve Murat Artu aynı sıradaydılar. Hatta Murat Artu'nun ofisi, daha önce Doruk Pamir'in ofisiydi.

ÖU: Sene 1986, Ekin doğmuş bir yaşlarında. Yusuf abi, "Murat Artu, Altındağ Belediyesi yarışmasına giriyor. Özcan sen maket yaparsın, başkasına yaptıracağına sana yaptır-sın" dedi. Tamam, dedim.

"O dönem yarışmalar o kadar çok ki. Aynı gün iki tane yarışma teslimi var, her hafta bir yarışma teslimi var. Biz, ancak bizim evdeki 80-150 cm olan iki tane masanın üstüne sığabilecek paftası olanları yapıyoruz."

SU: Özcan Murat'a maket yapmaya gitti, ben de Giresun Hükümet Konağı yarışmasına çalışıyorum. O dönem yarışmalar o kadar çok ki. Aynı gün iki tane yarışma teslimi var, her hafta bir yarışma teslimi var. Biz, ancak

bizim evdeki 80-150 cm olan iki tane masanın üstüne sığabilecek paftası olanları yapıyoruz. Özcan oradan maket parası aldı. Ben de Giresun'u çalışıyorum bir yere geldi. Eve gelen arkadaşlara hemen bir aydınlar parçası veriyoruz, çizim yaptırıyoruz. Onu da hemen şeffaf bantla bantlıyoruz. Giresun'a maket yapılması lazım. Yetişemiyoruz ama paramız var. Oğuz Arık bizim Giresun'un maketini yaptı.

ÖU: Ben Murat'tan aldım parayı, Oğuz'a verdim.

SU: Bu arda ardına olan yarışmalar ortamının en son yarışması Giresun Hükümet Konağı'ydı.

SM: Çok fazla yarışma açılmasında Orhan Dinç'in Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Genel Müdür Yardımcısı olmasının da etkisi vardı herhalde.

"Ama birbirinin aynısı olan yapıların böylesine bir çoklukla yarışma adı ile örnek teşkil etmeleri, o dönem yarışmalar için yanlış bir durum olmuştur. Yarışmaya girenlerin, jüri üyesi olanların hep aynı ortamdan beslenmesi ve gençlerden beslenmiyor olmaları aynılıkları doğurdu. "

SU: Hasan'ların ortaya çıkmasında da Orhan Dinç'in etkisi var. 80 öncesi mimarlık yarışmalarındaki projeler birbirinin aynısıdır. Bunu mimarlık dergilerinde de görürsünüz. Örneğin; Türkiye Elektrik Kurumu Binası, karşısında Çalışma Bakanlığı Binası,

onun yanında şimdi Kültür Bakanlığı olarak kullanılan Bayındırlık ve İskan Bakanlığı için yapılan yapı, Dikmen'deki Emniyet Genel Müdürlüğü Binası, Hava Kuvvetleri Binası...

Bütün bunlar 80 öncesi dönemin mimari proje yarışmalarının sonuçlarıdır. Güzel miydi, belki bir tane olsa evet, bir dönem belirttiği için güzel. Ama birbirinin aynısı olan yapıların böylesine bir çoklukla yarışma adı ile örnek teşkil etmeleri, o dönem yarışmalar için yanlış bir durum olmuştur. Yarışmaya girenlerin, jüri üyesi olanların hep aynı ortamdan beslenmesi ve gençlerden beslenmiyor olmaları aynılıkları doğurdu. Beğeni, bilgi ve meslek pratiği aynı olunca sonuçlar da aynı olmaya başlıyordu.

SM: Risk almayan tasarım yaklaşımları.

SU: Orhan Dinç, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Genel Müdür Yardımcısı olunca kamu yapılarının yarışma ile elde edilmesi konusunu gündemine alıp, yarışma jürilerinin kompozisyonunu değiştirdi. Jüriler, farklı yaş kuşaklarından, pratik yapanlardan, bakanlıktan olanlar ve hocalardan, bir konsensüse varmak için müzakere etmeleri gereken gruplardan oluşturuldu. Bu çok önemli. Çok sesliliği oluşturduğu için yarışma ile elde edilen sonuçlar, birbirinin aynısı olmanın ötesine geçmeye başladı. Hasan'ların o dönemki yarışmalarına bakın birbirlerine benzemezler, öncekilerden ayrışırılar.

SM: Giresun'un sonucu nasıldı, nasıl öğrendiniz?

SU: Hep boşa çıkmaya alışmışız o aralarda. Uzun sürdü sonuçlanmasa. Jüri çalışması ortalama 4-5 günde belli olur. Bu daha fazla sürdü. Bir arkadaşlığımızın bozulmasına da neden oldu bu. Sınıf arkadaşımız Ebubekir Özmen vardı; yediğimiz içtiğimiz ayrı gitmezdi o dönemler. Akşamüstü telefonlaştık konuştuk hal hatır soruyoruz. "Birinci olmuşsunuz de" dedi Özcan. Samimiyiz ya, ben de "hayırlı olsun birinci olmuşsunuz" dedim. Nereden duydunuz dedi. Orhan Dinç'in ortağı Kurtuluş'tan duyduk, dedim. Baktım ki Ebubekir inandı. Şaka yaptım Ebubekir dedim, telefonu kapattık.

1986 yılı, aylardan Nisan, Mimarlar Odası'nın Mimar Sinan gecesi var. Yüksel ile Necdet bizdeler, sonra geceye gidecekler. Telefon konuşmasında onlar da vardı. Gece 11 civarı oldu, Ekin küçük, uyuyor. Telefon çaldı arayan Orhan Genç: "Birinci oldunuz" dedi. Özcan, dalga geçme abi, diyor. Ben bu haberin keyfiyle tekrar Ebubekir'i aradım. Arama bari değil mi? Ne bileyim, aklıma kötü bir şey gelmedi, aradım. Ebubekir pek tepki vermeyince, Özcan sabah bir uğra bari,

dedim. Hava yağmurlu, Ekin de küçük; gece gidemezdi. Özcan sabah kalktı gitti, ben gidemedim. O günden bugüne bizim ilişki soğudu gitti. Giresun'un sonrasında, Ankara Büyükşehir Belediyesi'ni yaptık.

ÖU: Ama yine şartname alacak paramız yoktu.

SU: Yüksel çok iyi arkadaşımızdı. Necdet'i de tanıyoruz. Şartname alabilmek için Necdet ile ortak olduk. Merih abi jürideydi. Çok büyük bir projeydi; 1/500 ölçekliydi, 1/500 maketi vardı. Birinci Cem Açıkko'la Yüksel Aydemir olmuştu. Tebrik etmek için rah-

metli Yüksel Hoca'yı aradık. Bugüne kadar ikinciler birincileri hiç aramamıştır dedi. Biz bilmiyoruz tabi eski gelenekleri.

ÖU: Yarışma süreci sıkıntılıydı. Cepheler var, maketi yetiştiremiyoruz. Baktık yetişmiyor, yardım etmesi için Oğuz'u aradım. Gece sabahlara kadar uğraştı, yaptı maketi. Maceraları vardır, delikanlıdır, sözünün eridir. Onun sayesinde bitirebildik. Sene 1986, Ekin küçük, evde yapıyorduk her şeyi.

SU: Giresun'da birinci olunca bir süre sonra sözleşmeye çağırıldılar. Artık evde yapmak zor, ofis kurmak lazım diye düşündük. Ofis

Semra Uygur ve Özcan Uygur CSO maketi üzerinde çalışırken

Semra Uygur ve Özcan Uygur, ilk ofis yılları

yeri arıyorken birileri, neden bir yer satın almıyorsunuz dedi. Bizim aklımıza gelmemiştir. Bayındırlık Bakanlığı avans verecek, neden olmasın dedik. 100 lirayı, bir zemin kata kapora olarak verdik. Ev sahibi kadın TRT'de seslendirme yönetmeniydi, oraya göz koymuştuk. Giresun'dan aldığımız avansla büyük ödemesini yaptık ancak borcu kaldı tabi, bitmedi.

O arada Kültür Bakanlığı, çokça kültür merkezi yaptırıyordu. Avan projeyi bakanlık içinden mimar arkadaşlar çiziyordu. Avan proje üzerinden ihale ediliyordu, yüklenici de uygulama projesi hazırlıyordu. Samsun Kültür Merkezi projesi böyledir.

Ev sahibine borcumuz 4000 idi. Yüklenicisi Süer Okman Bey, mimar arıyormuş. Nasıl haberdar olduğumuzu hatırlamıyorum ama ben gittim dedim ki; 40000 liraya yaparız ama 4000 lira da avans isterim. Ben öyle naif naif söyleyince Süer Bey'den çok önemli bir şey öğrendik; bize çek veya senet verin dedi. Biz susunca anladı bizim cehaletimizi.

"Biz büyük işler yaparız. Arkadaşlarla bir-birimize ihtiyacımız olur ama ailelerimizin bundan haberi olmaz. Çek yazar kasaya koyarız, başımıza bir şey gelirse herkes ne alacağını-vereceğini bilsin diye" dedi. Bizimle çok önemli bir ticari bilgi paylaşmış oldu. Böylece ofisin tapusunu almış olduk. Yarışmalar masanın üstünden hiç eksik olmadı uzun zaman. Yoğunluklara girinceye, 1995-2000'lere gelinceye kadar, elimizdeki işi cezaya sokup yarışma yaptığımızı biliyorum. Daha sonraki dönemlerde bunu çok fazla yapma şansımız olmadı.

SM: Urfa Devlet Hastanesi Yarışması'ndan bahseder misiniz?

"Yarışmalarla ilgili şunu söylemem lazım; şartnameye hakim olmak, ilişkilere çok hakim olmak lazım. İçinde yaşıyor gibi. Onu yorumlayacak kıvama getirmek lazım."

SU: Urfa bizim girdiğimiz ilk hastane yarışması. Hastaneyi herkes çok zor diye düşünür. Ama ben hep şunu söylüyorum; hastane, ilişkileri çok net olarak tanımlanmış, makine gibi işlemesi gereken, hiçbir tereddüde mahal bırakmayacak, hastaya kendini iyi hissettirecek bir mekandır. Zor diyemeyiz aslında. Ama çok net tanımlı. Bu net tanımlı iyi anlamak lazım. Yarışmalarla ilgili şunu söylemem lazım; şartnameye hakim olmak, ilişkilere çok hakim olmak lazım. İçinde yaşıyor gibi. Onu yorumlayacak kıvama getirmek lazım. Urfa Devlet Hastanesi'ni böyle yorumlayarak yaptık.

ÖÜ: Hastaneler hep mekanik ve iri yapılar ve sadece işlevi yerine getiren çözümler içeriyor. Halbuki biz hep "Hastane olması iç ve dış mekanını niye zenginleştirmesin?"i tartıştık. Hastalara da moral olur. Son on yıldır, yurt dışındaki hastanelerde zengin iç mekanlar görüyoruz. Onu irdeledik. Hastane kurgusuna yorum getirdik; bir iç sokak yaptık, polikliniklere iç sokaktan ulaşıyordu. Yay yaptık, yatakları oraya yerleştirdik. Urfa tünelinin çıkışı vardı, su geliyordu; bütün ovaya açtık. Mekanik gereklilikleri de yerine getiriyordu, otoparkların grafik düzenine kadar tasarladık. Tonozlu bir iç mekana giriliyordu, üstü cam yapıldığından jüriden birisi, rapora bu sıcak iklimde olmaz yazmıştı. Halbuki tonozun üstü cam değildi, bahane. Semra jüri üyeleri ile tartışmıştı hatta.

SU: Bizim proje üçüncü olmuştu galiba. Hasan'ın(Özbay) arşivciliği de vardır. Dokümanete eder, yazar çizer, kaç kişi için yazı yazmıştır dergide. Hastane yapılarını sınıflandırmış, bizim Urfa projesine de yer vermişti. Yeni bir kategori, yeni bir şema oluşturduğumuzdan bahsetmişti.

SM: Hasan'ların da Bolu Devlet Hastanesi yarışmasında yeni arayışları vardı. Maslak Asker Hastanesi yarışma projesi de öyle.

ÖÜ: Hasan yedek jüriydi galiba yarışmada. Ben birinciliğe önerdim ama bana güldüler demişti.

SU: Hasan'ın bir de birinciliğimize engel oluşu var, yedek üye olarak. 1996 yılı TBMM Genel Kurul Salonu'nun yenilenmesi yarışması, yeniden güncellenmesi projesinde.

ÖÜ: Mecliste bizim birinciliğimizi tutanağa geçiriyorlarken Hasan'ın itirazı ile son anda değişmiş.

"Onun üzerine tabi, birincilik iptal edilmiş. Jürinin, yazdığı yazıda, verdiği cevaplarda yarışmacılardan gelecek farklı önerilerin önünü kapatan ve kendini bağlayan sınırlar koymaması gerekiyor. Bu yarışmanın dersi de bu oldu."

SU: Genel Kurul Meclis Salonları ile ilgili epeyce bir araştırma yapmıştık. Kendimizce iyi olduğunu düşündüğümüz bir şey yaptık. O sıralarda biz CSO yaptığımız için öyle bir salonun havalandırma sisteminin nasıl olacağını da öğrenmiştik. Genel Ku-

TBMM Milletvekilleri Çalışma Ofisleri Projesi

rul Salonu'nun döşemesinin kırılıp havanın aşağıdan verilerek, mekanın doğru şekilde havalandırılabilmesini hem rapora yazdık hem de projeye işledik. Ama soru cevaplarında döşeme kırılabilir mi diye sormuşlar ki jüri de zinhar kırılmaz olarak yanıtlamış.

Bizimkini birinci seçmişler, hatta raporları okuyunca cümleler tam da yerine oturmuş. Hasan da demiş ki siz soru cevaplarında döşeme kırılmaz dediniz, bunlar açıkça beyan edip yıkılmışlar. Onun üzerine tabi, birincilik iptal edilmiş. Jürinin, yazdığı yazıda, verdiği cevaplarda yarışmacılardan gelecek farklı önerilerin önünü kapatan ve kendini bağlayan sınırlar koymaması gerekiyor. Bu yarışmanın dersi de bu oldu.

ÖÜ: Jürinin hatası bence; esnek bırakabilirdi, önerilmemektir diyebilirdi. Kesin yapılmayacaktır dediği anda kendini bağlamış.

SU: İlhami Ural ve Adnan Ural'ın projesi birinci oldu, uygulamada onlar da döşemeyi kırdılar.

ÖÜ: Kırmak zorundalardı çünkü başka türlü yapamazsın. Mecliste de aynı şey oldu. Çalışma ofislerinin olduğu kısımda tek giriş yapılacak deniliyordu. Günde beş bin kişinin girdiği yerde tek giriş yapmak imkansız.

SU: Tek yönden girişler yaptık. Teki var da girişi yok yani. Tek bir tane değil.

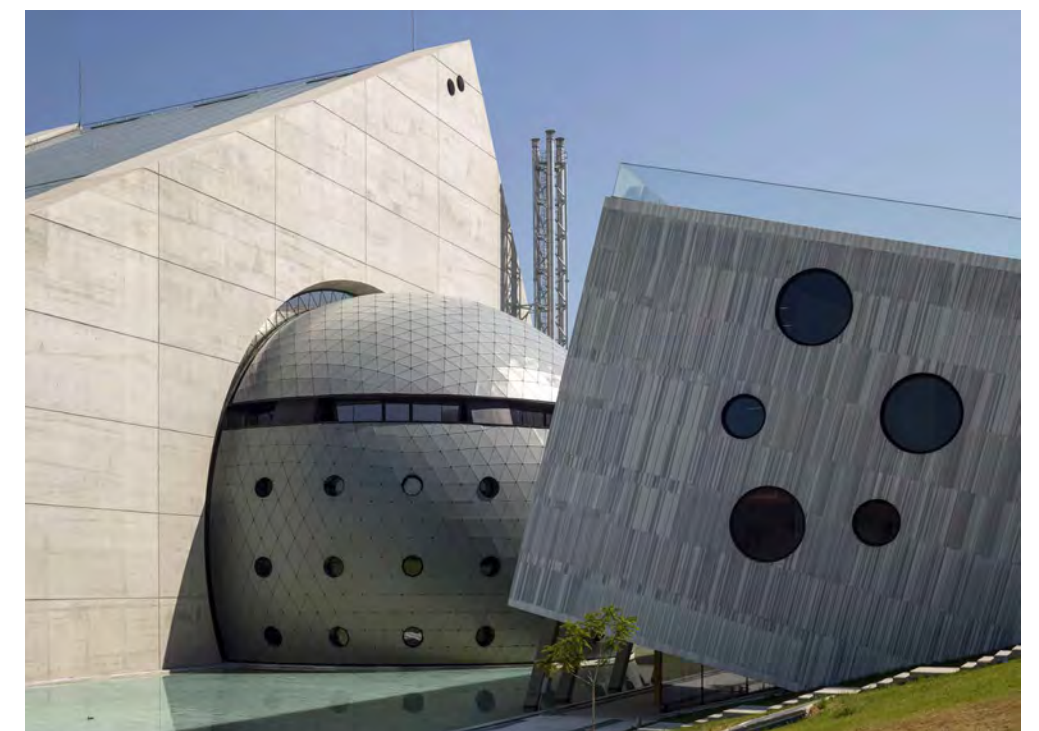
SM: Cem Açıkcol ile Kaan Özer'in yapmış oldukları yarışmanın bir de 1997 senesinde Çalışma Ofisleri Binası ilk yarışması var. O da ilginç bir durum, bir alanda iki yarışma.

kabul edilebilir değildir. Yapan mimarlar ve yapılmasına izin veren koruma kurulu bence kent suçu işlemiştir. Bunu her yerde söylüyorum.

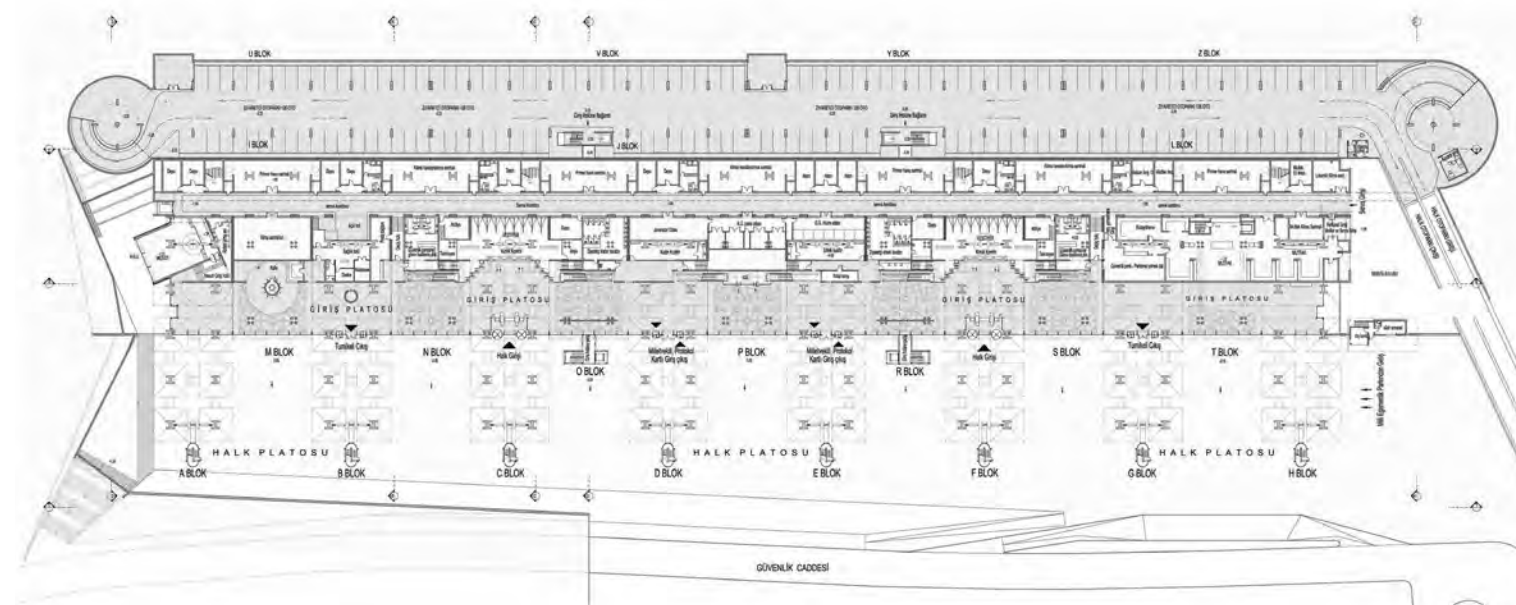
ÖÜ: Büyük hata. Her yerde dile getirdim.

SU: Meclisten önce bizim için en önemli dönüm noktası CSO Konser Salonu Yarışması'dır. Bir yığın tartışmadan sonra yarışmaya açılan ve bütün kamuoyunun ilgisini çeken bir yapı olmasıyla; Türkiye'de ilk defa yapılıyor olmasıyla, hizmet edeceği kurumun Türkiye'nin göz bebeği kurumlardan birisi olmasıyla ve de o zamanlardaki yarışmayı yapma, düşünme cesaretimizle bizim için çok önemli bir proje. Onları nasıl düşündüğümüze şimdi hayret ettiğimizi söyleyebilirim. Üstünden 30 sene gibi bir zaman geçmesine rağmen şurasını da şöyle yapaydık demediğimiz bir yarışma. Ama şunu da söylemeden geçmemek lazım; yaptığımız her şey içinde bulunduğu ortamın kesitinden, çevresinden, heyecanından etkileniyor. 90'lar dünya mimarlık ortamı için önemli bir dönemdi. Seksenlerin postmodernizminin arkasından sanki yeniden bir uyanış gibiydi, bir şeylerin çabası vardı. Biz de gençliğimizi o çabanın içinde geçirdiğimiz için önemli olduğunu düşünüyorum.

ÖÜ: Bunu Nuran abla gündeme getirmişti sanırım. Biz çok farklı işlevler çözdük; kültür merkezleri, hükümet konakları, okullar, spor salonları gibi. CSO gibi komplike bir yapıda diğer küçük işlevlerin çok faydası oluyor. Bir şeyler birikti birikti ve bir sonuca doğru gitti. Tabi ki dünyadaki gelişmeleri de

CSO Konser Salonu Binası, Cemal Emden

TBMM Milletvekilleri Çalışma Ofisleri Projesi

CSO Konser Salonu Binası, Cemal Emden

takip ediyorduk. Snohettanın İskenderiye Kütüphanesi'nde, birinci olan yarışma projesinin jürinin raporunda bir ifade var, onu incelemenizi de öneririm. Der ki; İskenderiye Kütüphanesi adeta yerin altından kafasını kaldırır ve ay ışığı altında Akdeniz'e doğru yönelir. Bunlar, düşünürken hep insanı etkiliyor. Düşüncenin ne kadar önemli olduğu, tasarıma ne kadar yansıdığını anlıyor insan. İşin duygusal bir yönü var çünkü.

SM: İskenderiye Kütüphanesi bir yangında yanmış, jüri raporunda "1. olan proje kütüphanenin yeniden doğuşunu temsil ediyor" gibi bir ibare vardı.

SU: Ankara Koleji Yerleşkesi için sınırlı bir yarışma düzenlendi. Yarışmaya Nesrin ablalar, Coşkun Erkal'lar, Neşet Arolat'lar çağırıldı. Jüri üyelerinden bir tanesinin Ragıp Buluç olduğu aklımda kalmış. Yarışmada bir de değişik bir şey uygulayarak açık soru cevaplar, toplantılar yaptılar. O sıralarda ben, Nesrin abla, Merih abi, Hasan ve Erkut abi ile birlikte TSMD yönetim kurulundayım. Erkut abi başkan, ben sekreterim, Nesrin abla sayman, Merih abi ikinci başkan, Hasan da yayınla uğraşıyordu. Her hafta salı günleri yönetim toplantıları yapıyoruz. Toplantıya gidip geldikçe Nesrin abla bize gelişmeleri anlatıyordu. Nesrin ablalar maketi Selahattin abiye yaptırdılar ama rumuzunu yazmayı unutmuşlar. Biz de karşı bürodayız. Nesrin abla bize geldi, rumuzu yazdık yapıştırdı, götürdü teslim etti. Özcan hem kolejli hem ODTÜ'lü; proje ODTÜ'nün arazi-sine yapılacak toplantılarını yapıyor. Nesrin ablanın anlattıklarına da ilgi duyuyoruz. Değerlendirme sonucunda Arolat'ların projesi birinci seçildi. Biz hiç ilgimiz alakamız yokken yarışmanın kolokyumuna gittik. Hatta kolokyumda soru bile sorduk.

ÖU: Benim hem kolejli hem ODTÜ'lü ayrıca da mimar olarak iki söz hakkım var herhalde dedim, iki defa söz aldım. Ben konuşma

yaptıktan sonra Ragıp abi keşke siz de katılsaydınız dedi. Davetli olmanız da şart değildi dedi. Haklısınız demeye getirdi aslında.

SU: Sonra aradan zaman geçti, proje yapılacak; ofisin genci olarak Emre Arolat üstlendi. Temel atılacak diye duyuyorduk. Bir gün Yiğit Gülöksüz, Özcan'ı aradı; kolej arazisinin yapı yapılamaz alan olduğunu bu nedenle ikinci bir yarışma düzenleneceğini söyledi.

SM: Kolejin danışmanı mıydı?

ÖU: Yarışmadan sonra kolej bu işi kotaramayacağını anlamış. Kontrol edilmesi, onaylanması lazım; işin ruhsatı, onayı var. Yiğit Gülöksüz'e ulaşmışlar. O da demiş ki; sizin bir müşavire ihtiyacınız var, siz bunu tek başınıza yapamazsınız, böyle bir kadronuz da birikiminiz de yok. Böylece bütün organizasyonu, projelerin onaylanmasını Yiğit Bey yapmaya başlamış. Ama bu arada Yiğit Bey diyor ki inşaat başlayacak yakında, araziye de hazırlamaya başlayalım, kontrol altına alalım, tel örgü ile çevirelim. Bir ekip gönderilmiş. Çankaya Belediyesi'nin zabıta ekipleri bunu görmüş, burada bir şeyler olduğunu ve yakında inşaat yapılacağını öğrenmiş. Sonra demişler ki; burada inşaat yapamazsınız, burası sit alanı. TED ile ODTÜ'nün uzun süreli görüşmeleri var, protokoller yapmışlar ancak hiç kimse bunu fark etmemiş. O zamanlar Başkan Hoca devrede, o hem kolejli hem ODTÜ'lü olduğu için, rektörle de arası iyi o zaman. Protokollerini yapmışlar. Onun üstüne tabi soğuk düş etkisi olmuş. Her şeyi durdurmuşlar. Bakmışlar ki çözümü yok bu işin, yeniden ODTÜ ile görüşmeler yapılmış, şimdiki arsa için. O dönemki arsa Çankaya Belediyesi'nin, Ahlatlıbel Tesisleri'nin yan tarafından aşağıya doğru gidiyor.

SU: Sonra yeniden bir yarışma yapmak ve yeni arazide proje elde etmek için giriştiler.

Bir davetli proje yarışması açtılar. Ne davetliler içinde ne de jüri içinde bir önceki ekipten hiç kimse olmayacak diye bir karar alınmış. Jüri üyeleri; Doğan Tekeli, Ziya Tanalı, Baran İdil. Çağrılılar da Erkut Şahinbaş, Mustafa Aslaner, Doruk Pamir, Haydar Kara ve en gençleri biz. Bu şekilde çağrılı bir yarışma yaptılar, Mustafa Hoca proje vermedi galiba.

ÖU: O kızdı. Yiğit Bey devreye girdiği için bütün bu organizasyonları Yiğit Bey yapıyordu. Çünkü ortamı tanıyor, insanları biliyordu. ODTÜ ile görüşmeleri, Büyükşehir'den mevzi imar planı onayını vs. hep Yiğit Bey hallediyordu.

SU: Ankara Koleji, arsada problem yaşayınca demiş ki; biz bu sefer daha büyük arsa isteriz. Eskisi 200 dönüm civarı imiş, burası 309 dönüm arazidir.

ÖU: Çünkü TED ciddi bir para ödemiş ODTÜ'ye. Tabi ODTÜ de pişman olmuş. Bunun karşılığında sit alanı olmayan şimdiki boş yeri tespit etmişler. Mevzi imar planlarını vs. Yiğit Gülöksüz halletmiş. Onun üstüne bir karar verilip yeniden yarışmaya çıktılar.

SU: TED Ankara Koleji, Cumhuriyet Türkiye'si eğitim hayatında önemli bir kuruluş, bu sene 90. yılı. Atatürk'ün emriyle kurulan, yabancı dilde eğitim veren ilk okul. Daha önce de bazı okullar var; Fransız okulları Galatasaray, Alman liseleri... Ama TED'in özelliği, yabancı dilde eğitim veren yabancı menşei olmayan ilk okul olması.

SM: TED Ankara Koleji ilk eğitim yapınız diyebilir miyiz?

"Eğitim mekanlarının kent içinde olması; çocuğun oraya gidip gelişinde şehri öğrenmesini, şehirden öğrenmesini, insanlara adapte olmasını, iş çözebilmesini yani kendi işini halledebilmesini destekler, önemlidir."

SU: Yarışmalar içinde eğitim yapısı çalışmıştık. Bir tanesi Bornova Fen Lisesi'ydi. Onda mansiyonumuz var. İstanbul'daki Maçka Teknik Lisesi, Harran Üniversitesi Kampüsü var. Ona ben girmedim Özcan ile Yakup girmişti. Orada da mansiyon var. Ama gerçekleşen ilk eğitim yapımız Ankara Koleji'dir. Bu yapıyı gerçekleştirirken ODTÜ'de zaman geçirmiş olmanın etkisini inkâr etmemek lazım hep söylerim. Biz orada bir şehir yapmaya çalıştık. Çünkü şehrin merkezinden oraya yürüyerek, toplu taşıma ile, servisle gelen öğrenci; kendi içinde kapalı, bir merkeze ulaşma imkânı olmayan bir yerde olacaktı.

Tabi fikir olarak bunu doğru bulmadığımızı söylemeliyiz. Eğitim mekanlarının kent içinde olması; çocuğun oraya gidip gelişinde şehri öğrenmesini, şehirden öğrenmesini, insanlara adapte olmasını, iş çözebilmesini yani kendi işini halledebilmesini destekler, önemlidir. Öğrencileri paket gibi akvaryumda yetiştirmek doğru değil ama bu bizim çözebileceğimiz bir şey değil. İlk gittiğimiz kolokyumda da bunu demiştik.

ÖU: Onda da haklılar. Şehrin içinde sıkışmış vaziyetler. 3-4 bin öğrenci, neredeyse bir ilçe nüfusu eder.

"Erzincan'da okudum, Karadeniz Ereğlisi'nde okudum, İstanbul'da okudum ve hepsi aynı okuldu. Ne şehrin, ne insanın, ne coğrafyanın, ne de bizim bir farkımız yoktu."

SU: İlk-orta okul, lise ve üniversite hayatlarımızdaki deneyimlerimizden kaynaklı, eğitim yapılarının ne denli önemli olduğunu, nasıl eleştirmek gerektiğini bilmemiz ve nasıl olması gerektiğine dair fikirlerimizin olması bir artı oldu diyebiliriz. Benim ilkokulum çok güzeldi gerçi, tek katlı 5-6 sınıflı bir okuldu. Sonrasında üniversiteye kadar tip okullarda okudum; ortaokul ve lise yarım katlı tip projelerdi. Erzincan'da okudum, Karadeniz Ereğlisi'nde okudum, İstanbul'da okudum ve hepsi aynı okuldu. Ne şehrin, ne insanın, ne coğrafyanın, ne de bizim bir farkımız yoktu.

ÖU: Madem şehirde olmuyor biz okulu şehir gibi yapalım, şehrin simülasyonunu yapalım diye düşündük. Meydanları, meydanıklarını, iç sokağı, dış sokağı ile bir zenginlik arayıştıydı. Bir hayli kafa yorduk çünkü bir

TED Ankara Koleji Yerleşkesi, Cemal Emden

yılda yapılacak diye ısrarla bastırıyorlardı. Özellikle Yiğit Gülöksüz. Burada 12-15 kişi ile çalıştığımızı hatırlıyorum. Sabah 9'da başladık, akşam 10-11'den önce çıkmazdık. O kadar yoğundu. Çalışıyoruz ama arazi çok büyük, 309 dönüm. Hiçbir alt yapı yok, her şeyini organize ediyoruz. Hızlı yapılması lazım. Hızlı ve düzgün yapılabilmesi için brüt betona karar verdik. Çünkü inşaatlarda el işçiliğine girildiği zaman zorlaşıyor. Brüt beton bırakınca; kalıpta ne kadar düzgün yapıyorsan öyle geliyor iş, ikinci bir insan emeğine ihtiyaç kalmıyor. Kaplama pek yok gibi formüller ürettik kendimizce. Hızlı olabilmeleri için bölmeleri panel yaptık, atölyede yapılıns getirilip takılıns diye.

SM: Planlandığı gibi gitti mi, ne kadar sürede yapıldı?

ÖU: Lise bitti, öbür taraflar bitemedi. Büyük oranda toparlandı. Ama o arada kriz oldu.

SM: 2000-2001 krizi mi?

ÖU: Evet, 2001 krizi. Kolejin İstanbul Yolu'nda Batıkent tarafında büyük bir arazi vardı. Oradan vazgeçip burayı seçtiler. Orayı satın buraya yatırınız, yani yatırımın kaynağını da oradan alırsız diye düşünüyorlardı. Kriz oldu, fiyatlar düştü, yapamadılar. Malzeme seçiminde brüt beton, tuğla inşaat tekniği tercih ettik. Bunları hep formüle ettik. Çünkü bir senede bitecek diyorlardı. Endüstriyel hızlı hazır kalıplarla, panel bölmelerin atölyede hazırlanıp getirilip takılmasıyla süreci hızlandırmaya karar verdik. Hiç unutmam Yusuf abi biz yokken Japonya'ya gitmiş; "Adamlar yapıyı araba montajı gibi yapıyorlar. Atölyede yapılıyor, getirilip yerine montaj yapılıyor." dedi. Yerinde başlandığı zaman, hele Türkiye'de, malzeme kalifiye olmayan insanların eline düşüyor, geometriden anlamayan insanlar işi yapı-

TED Ankara Koleji Yerleşkesi, Cemal Emden

TED Ankara Koleji Yerleşkesi, Cemal Emden

yor, kontrolden çıkıyor. Hele böyle büyük bir yapıda. Bu nedenle formüller üretmeye çalıştık. Brüt betonu bu nedenlerle de tercih ettik, ilk yapıldığıyla düzgün yapılırsa insan emeğine gerek kalmayan bir şekilde götürürüz bunu diyerek.

SM: Kullanıcının etkisi oldu mu malzemeye karar verirken? Burayı öğrenciler kullanacak, dayanıklılık fazla, bakım onarımı az olsun gibi?

SU: Bize bakım onarımdan bahseden olmadı ama dayanıklılık önemli. Çünkü yapının, genç nüfusun malzemeyi kullanma biçimine dayanıklı olmasını söylediler. Hiçbir iş dertsiz olmuyor tabi, yönetimler gidiyor yönetimler geliyor. Bütün kurumlarda, yeni gelen önceki kararlara, yazılı belgelere bakmaksızın yorumda bulunabiliyor. Bu iş yaparken herkesin başına gelen bir şey. Ama buna kızıp işi terk etmemek önemli. Çünkü hepsi gidiyor, sadece mimar kalıyor.

ÖU: Başta kafalarında bir şey olduğunu ve onu empoze etmeye çalıştıklarını, sonra itiraf ettiler. Biz bazı şeyleri size empoze etmeye çalıştık ama siz onu yapmadınız, bizim düşündüğümüzden daha iyi bir şey yaptınız dediler.

SM: Onu söyleyebilmek de güzel bir şey.

ÖU: "Kolay yolu seçip biz ne dersek onu yapabiliriz ama yapmayıp daha iyisini yap-

tınız, çalışmalarınızı hep hayretle izledim. Bizim dediğimizi de dinleyerek, beklentilerimizi karşılayarak bizi ikna ettiniz.” dedi. Önemli bir durum tabi bu.

SU: Bu işten bize kalan esas şey Yiğit Bey’den öğrendiğimiz önemli şeyler oldu; hiçbir yazı cevapsız kalmayacak; yazılarda, şartnamelerde, sözleşmelerde bir gerekçe oluşturabilecek açıklar bırakılmayacak...

ÖU: Tabi Yiğit Bey’le kavga da ettik.

SU: Ama çok şey öğrendik.

ÖU: Ben de sizden çok şey öğrendim, dedi. O bizden, biz de ondan çok şey öğrendik.

SM: Güzel bir etkileşim, birbirini besleme olmuş.

SU: Tabi bu kişiler demokratik insanlar.

SM: Yiğit Bey, TOKİ Başkanlığı sırasında Er-yaman 3’te farklı mimarlara farklı denemeler yaptırdı. O zamanlar çok takdir edilen kent mekanlarının, sosyal konut projelerinin örnek bir modeli oldu. Sonra da oradaki birikimiyle TED’e gelmiş.

SU: TOKİ Başkanı’ken CSO’nun önemini fark eden ilk insanlardandı. Bizi makamına çağırdı, ilk o zaman tanıştık Yiğit Bey’le. Projeleri götürdü. TOKİ’den buraya aktarma yapabileceğini ya da kredi verebileceği gibi bir girişimde bulunabileceğini de söyledi.

SM: Brüt betona geçtik dediniz, bu sizin yapıları ele alış şeklinizin de başlangıcı oldu diyebilir miyiz? Yapım tekniği, mimariye dahil edilışı gibi konularda zorlukları neler? Bu da çok özellikli bir durum. Yapım teknikleri malzeme kullanışı açısından sizin mimari karakterinizi de anlatıyor aslında.

SM: Ben sizi okuldan da biliyorum, jürilerimize geliyordunuz. Cer Modern’i gezdik bir-

Yüsek İhtisas Hastanesi Kemal Beyazıt Sosyal Tesisi, Uygur Arşivi

likte. Siz hep yerin bağlamıyla ilgili bir şey söylüyorsunuz aslında. Beton malzemesini de bunun için bir araç olarak görüyorsunuz diye düşünüyorum ben. Bu nasıl şekilleniyor şu anda mimari anlayışınızda?

"Felsefemiz bir şeyi, bir kere ve temiz yapmak ve verilen her emeğin görünür olmasını sağlamak. Bunun arkasında, bunu yapanın yaptığı işe saygı duyuyor olması yatıyor."

SU: Bir işi bir defa yapmanın doğru olduğunu düşünüyoruz. Kullandığımız yapı malzemelerinde de şartnamelerde de onu yazarız. Temelden başlamak üzere yapıda yapılan her şey, kaba ince ayırımı olmaksızın yapılacaktır. Felsefemiz bir şeyi, bir kere ve temiz yapmak ve verilen her emeğin görünür olmasını sağlamak. Bunun arkasında, bunu yapanın yaptığı işe saygı duyuyor olması yatıyor.

Mesela bununla ilgili bir örnek; Ankara Koleji’ni yaptık, bir gün kalıp ustaları teşekkür etmeye geldi bize. Biz yaptığımız işin bu kadar güzel olacağını bilmiyorduk dediler. Çünkü hep betonu yapıyor kapatıyor.

Yüsek İhtisas Hastanesi Kemal Beyazıt Sosyal Tesisi, Uygur Arşivi

ÖU: Çünkü o kadar uğraştılar ki kalıp üstünde.

SU: Malzeme seçimine gelirsek; denemelerimiz olmasına rağmen doğal olmayan malzemeleri kullanmayı pek tercih etmedik. Çok az yerde vardır. Onları da denedik vazgeçtik. İçgüdüsel bir şey, sürdürülebilirlik. Binayı cam yapıp sonra klimayı basıp, nasıl önlem alacağım diye uğraşmak gibi yapay sürdürülebilirlik hikayelerine takılmaksızın ele almak lazım. Bizimkilerin çoğunluğu geri dönüşebilecek malzemelerdir.

"Bizim üstünde çok durduğumuz konu, yapıların detaylandırılmaları ve bu detaylandırma biçimi. Bu hassasiyet iki kütlelin yan yana gelişinde de, doğramanın duvarla yan yana gelişinde de vardır."

Üretimi ikinci imalatla yapmanın hem doğaya daha saygılı hem de ekonomik olarak doğru olacağına, böyle bir süreç içerisinde karar verdik. Bu malzemeler aynı zamanda da güzel yaşlanan, mihrabın yerinde durduğu ve zamanın kokusunu üstünde hissedebileceğin yaş almaların olduğu malzemeler. Ve tabi bizim üstünde çok durduğumuz konu, yapıların detaylandırılmaları ve bu detaylandırma biçimi. Bu hassasiyet iki kütlelin yan yana gelişinde de, doğramanın duvarla yan yana gelişinde de vardır. Cer Modern’de CSO da ve tüm yapılarımızda da bu çok açıkça gözükür; her şeyin yan yana, el ele beraber ama birbirinin üstüne bastırılmadan, sakince bir arada olmasına gayret ederiz. Bunlara önem veriyoruz kendimizce. Sonradan geri okuma yapınca fark ettik geçen gün. 89-90’da İhtisas Hastanesi’ni yapmıştık. Orada da bunları denemeye başlamışız aslında. Bir de ışık çok kıymetli bizim için, ışiksiz hiçbir yer yoktur. Işığı yönlendirmeye gayret ederiz. Genellikle ister istemez edinilmiş alışkanlıklar oluyor bunlar. Bugünkü derdimse başka bir şeyler yapabilmemiz lazım, belki de yaptıklarımızdan yorulduk.

TED Ankara Koleji Yerleşkesi, Cemal Emden

ÖU: Beton güzel bir malzeme aslında. Bir kitapta liquit stone diyor, iyi kullanıldığında çok güzel bir malzeme, strüktürel bir malzeme, direnci var. İyi işlenirse görünüşü güzel, şekil verebiliyorsun. Bir sürü şeyi içinde barındırıyor. Yeter ki sen onu iyi yoğur. Bu tabi şunu da getirdi, yapılarımızda strüktür mimarının hep bir parçasıdır, yani taşımak için koyulmuş değildir oraya. Bilerek ortaya cesaretle koyarsın, cepheye koyarsın, gösterirsin. Kirişse giriş gözükür, girişin de tasarımın var çünkü. Kirişlerin kolonların mekân içindeki tasarımını hep gözetiyoruz.

Şimdilerde okullarda yaptığımız tasarımlarda hep giriş kolon istediler. Bir tane girişsiz döşeme var. Büyük 40 derslikli bir okul, bir tek bu girişsiz döşemedir, ötekiler hep girişlidir. Kirişler kolonlar hep etüt edilir, mekânın bir parçası gibi düşünülüyor, tabi betonla da ilişkililiyor. Onun da güzelliği ortaya çıkıyor böylece.

Mesela TED’in ilkokulunda belki görmüşsünüzdür; kolonlar gider, ışıklık kolonun üstündedir. Tam aksine bir arayış var orada, güzeldir o.

SU: Yani hem taşıyor, hem de boşlukta hissi verir.

SM: Saçakta mı vardı o?

ÖU: Hayır, ilkokulun üçgen alanının içinde var, kocaman bir alandır orası ve kolonlar serpiştirilmiştir. Geometri olarak sanki geliş güzel serpiştirilmiş gibidir. Çatıya da yansınca günün belli saatlerinde zeminde ışık yansımaları oluşur, sudaki yakamozlar gibi müthiş ışık oyunları ortaya çıkar.

SM: Eğitim yapıları ile ilgili çok sayıda tasarım yaptığınız okullardan bahsedebilir misiniz? Kaç okul oldu?

TED Ankara Koleji Yerleşkesi, Cemal Emden

"Bu okullara “gençlerin karşılaştığı ilk toplumsal mekan, kamu ile ilk buluşma.” diyoruz. İleride yapan, tasarlayan, ihtiyaç duyan, kullanan, inşa eden, onaylayan, hepsi bugünkü çocuklar olacak."

SU: Ankara Koleji dışında şu anda 42+14, 56 tanesi şu anda kullanılıyor. Bitince 83 okul olacak. Deniz’in, İstanbul’da iki seferde yaptığımız okulları yorumlamakta bize çok büyük katkısı oldu. Bu okullara “gençlerin karşılaştığı ilk toplumsal mekan, kamu ile ilk buluşma.” diyoruz. İleride yapan, tasarlayan, ihtiyaç duyan, kullanan, inşa eden, onaylayan, hepsi bugünkü çocuklar olacak. Bu nedenle çocuklar bu mekanlardan olumlu etkilenirlerse bizim bugün içinde bulunduğumuz ve eleştire geldiğimiz çevreyi düzene sokarız, düzene sokmaya bir katkısı olur. Tabi bütün bu yorumları kendimizin iyi ve doğru olduğu üzerinden söylüyoruz. Bu binaları kullananlar 4+4+4 sistemi olduğu için her sene yüzde yirmi beş çoğalarak kartopu gibi büyüyen bir çoğunluk. Bugün bu okulda 40*30, ki bazen bu daha da fazla olabiliyor, 1200 kişi var. Gelecek sene buna 300 kişi daha eklenecek dolayısıyla bu böyle çoğala çoğala giden bir büyüklük.

Kullanıcı sirkülasyonu olduğu için eğitim mekanlarının değişimi çok önemli. Bu yüzden Ankara Koleji’nden öğrendiklerimizi elimize geçen ilk fırsatta İstanbul’da uyguladık. Bu fırsat da, birilerinin beraber iş yapalım demesiyle ve hiç bilmediğimiz bir işin içine girmemizle oluştu. Bilmeyen ama birbirini anlayan ve saygı duyan taraflar olarak güzel bir iş çıkarttık. İstanbul Valiliği İstanbul Proje Koordinasyon Birimi (İPKB) ve iş

ortaklarımız ile başardık.

SM: Kaç yıldır bu çalışmalar devam ediyor?

SU: 2010-2015 arası 44 tane yaptık. 2014’te bitti aslında. 2015-2021 arasında da bir 45 daha yaptık. Bunların bazıları iptal oldu.

SM: Dokuz yıllık bir süreç değil mi?

"İlk binamız ortaya çıktıktan sonra işverenimiz İstanbul Proje Koordinasyon Birimi, yaptırdığı işlerin sözleşmelerinde her arsa için “uniqe” proje olmasını istemeye başladı."

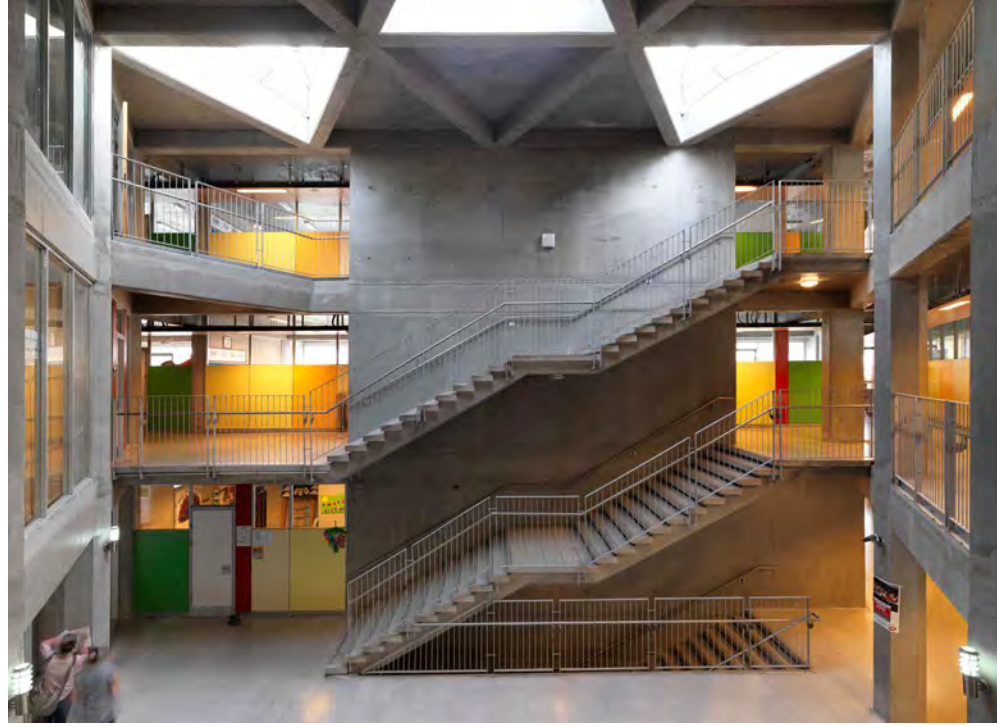
SU: Evet dokuz yıllık bir süreç. 83 tane bitmiş olacak diyorum ama yaptığımız okul sayısı 100’ü geçti. Bazıları proje aşamasında iptal oldu, bazılarının yapılmasından vazgeçildi. Biz bu okulları yaparken; dayanıklı olsun, yapıldığı yere değer katsın, Milli Eğitim’in uyguladığı sıradan okulların yapılmasına engel olsun, coğrafyayı, okul mekanını ve eğitim gören çocukları sıradanlaştırmayı terk etmeye başlasınlar düşünceleri ile yola çıktık. Çünkü bir anda 44 tane okul, sayının çokluğundan dolayı ses getirecektir. O da oldu bazı yerlerde. İlk binamız ortaya çıktıktan sonra işverenimiz İstanbul Proje Koordinasyon Birimi, yaptırdığı işlerin sözleşmelerinde her arsa için “uniqe” proje olmasını istemeye başladı. Bu bence çok önemli bir katkı oldu çünkü müşavirlerin elinde onlarca yapı yapılıyor ve hepsi en azından tip yapmama gayreti içinde. Mimarların da

Eyyüp Serdar Aksun İlkokulu, Cemal Emden

Kağıthane İmece İlkokulu, Cemal Emden

Fatih Ali Suavi İlkokulu, Cemal Emden

önünü açan bir yol olmaya başladı. Eğitim mekanları çok önemli, bizi çok yordu ama o yorgunluğa değer diye düşünüyorum.

SM: Malzemenin ve tesisatın açıkta olması brütalizmin getirdiği bir şey. Bu, mimari proje çalışmalarında ne gibi zorluklar yaratıyor? Menfezler mekanın özelliğine ve kullanıcı pozisyonuna göre değişebilir ama havalandırma kanallarının pozisyonu, açıkta giden tesisatlar ve aydınlatma elemanlarının durumu çok hassasiyet gerektiren bir şey. Semra Hoca elektrik projesini alır, tek tek koordinasyonu yapar diye duydum, bu çok fazla emek gerektiriyor.

"Bizde plan bir aşağıya bakar bir yukarıya bakar. Her mahalın tavan planı değil, tavan koordinasyon planını yaparız."

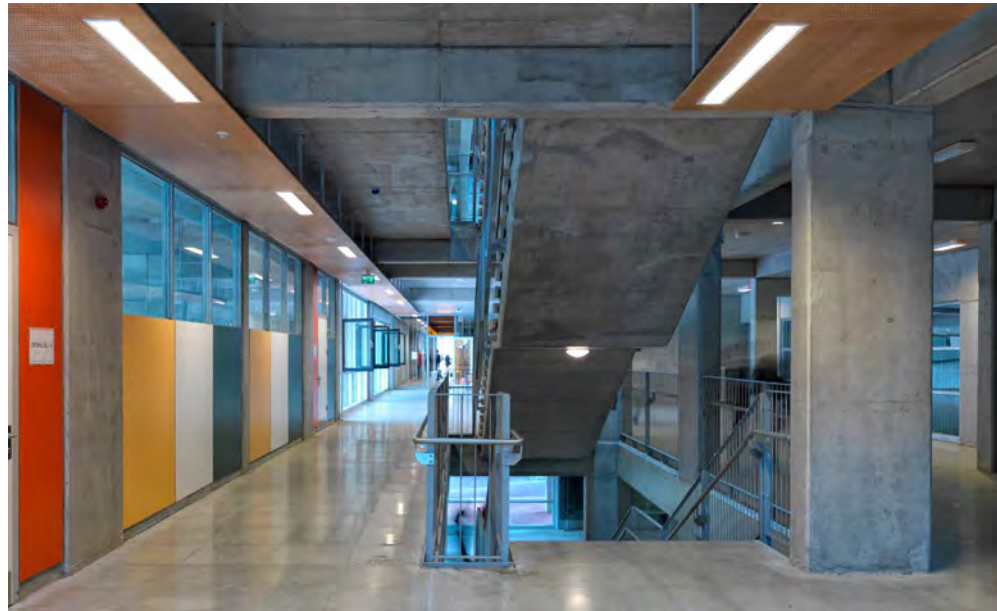
SU: Evet, bizde plan bir aşağıya bakar bir yukarıya bakar. Her mahalın tavan planı değil, tavan koordinasyon planını yaparız. Yapısal elemanları, mekanik elemanları, elektrik hattını, seslendirme ve aydınlatma elemanlarının hepsini koyarız ve mühendislik projelerine de ölçüler mimariden alınacaktır notuyla bastırırız.

SM: Bunlar beton dökümü öncesinde gerçekleşmesi gereken işler değil mi? Kablonun içinden geçeceği borular, varsa tesisatla ilgili diğer şeyler vs.

SU: Evet, bütün deliklerin yatayda nereden geçeceği, nereden geçmeyeceği, nasıl geç-

ceği... Bunların hepsini çizeriz ve arkadaşlar da mekanik, elektrik ve statik projeleri okumayı iyi öğrenirler.

ÖU: Türkiye'de önce mimari proje yapılır; sonra statik, mekanik ve elektrik projeleri yapılır diye bir şey var. Aslında öyle bir şey yok, mimar hepsinin koordinasyonunu yapmak zorunda. Diyarbakır Yenişehir'de betonarme yapımı bitirildi. Orada iyi niyetli arkadaşlar vardı, "öyle güzel bir statik proje yapmışlar ki hiçbir uyumsuzluk çıkmadı" dediler. Bilmiyorlar ki bunları tek tek mimarlık ofisi koordine ediyor. Hep şunu yaparız, önce projeyi 200 ölçek yaparız ve statik ekibe göndeririz. Kalıp planları ile birlikte

Güngören Mesleki Teknik Anadolu Lisesi, Cemal Emden

Fatih Ali Suavi İlkokulu, Cemal Emden

statik yorumları gelir. Sonra o yorumlarda bahsedilen sıkıntılar düzeltilip tamamlanır ve uygulamaya gider. Uygulama projesinde bir sıkıntı varsa tekrar kalıp planları gelir. Detaylara ve uygulamaya geçmeden 1/50 kalıp planları gelir ve değiştirilecek bir şey varsa onun üstünden yeniden tespit edilir, değerlendirilir ve belirtilir.

SM: Kalıpların izinin de mekânla koordinasyonu olmalı tabi.

"Biz üç gün daha fazla uğraşacağız ama orada insanlar binlerce gününü geçirecekler. Bizim onların zamanlarını tüketmeye, israf etmeye hakkımız yok."

SU: Tabi, çünkü şartnamede de var. Hem tavadaki hem duvardaki izler için Mustafa bütün gün uğraşiyor. Her şey emek istiyor, çünkü bizim yaptığımız işler coğrafyanın içinde yer alıyor. Coğrafyadan daha güzel şeyler yapamıyoruz ama ihtiyaç nedeniyle yapmak da zorundayız. Yaptıklarımız yaptığımızı değmeli, o alanı perişan etmemeli. Ayrıca alanın sorunlarını çözmeli ve değer katmalı. Bizden uzun yaşayacaklar, elli sene yüz sene... Bilemiyoruz ama ömürlerinin bizim ömrümüzden daha fazla olacağı muhtemel. En azından bu nedenle emek vermeyi hak ediyorlar. Biz üç gün daha fazla uğraşacağız ama orada insanlar binlerce gününü geçirecekler. Bizim onların zamanlarını tüketmeye, israf etmeye hakkımız yok.

Ben hep şu örneği veriyorum; evdeki tezgahın lavabosunun tezgahla nasıl ilişki kurduğu, senin mutfakta geçirdiğin zamanı ne kadar tükettiği çok önemli. Eğer üstten yapıyorlarsan su birikecek ve olacak. Sen

Diyarbakır Yenişehir Belediyesi Binası, Cemal Emden

elinde bezle suyu toplamakla uğraşacaksınız. Bizim insanların zamanını çalmaya hakkımız yok.

ÖU: Onu sen yapıyorsun, bazıları serbest bırakıyordur, akıyordur.

SU: Bu vakitte kitap okur ya da başka bir şey yapar. Bizim işimiz insanların hayatlarını zorlaştırmak değil, işlerini iyi yapmalarına altlık hazırlamak, orada şevkle bulunmaya niyet etmeye hazırlamak ve onlara saygı duymak. Aslında bu saygıyı, ancak orayı ne kadar iyi yaptığımızla gösterebiliriz. Biz sizi seviyoruz diyemeyeceğimize göre ancak yaptığımız işle onu gösterebiliriz. Seçtiğimiz kapı kolu bile o kadar önemli ki, takılınca elinde sıcak bir şey varsa dökülebilirsin ve yanabilirsin, yaralanabilirsin.

SM: Ayrıntılarla uğraştığının işaretini mi bu? Bu ayrıntılar mesleğe ve hayata bakışınızı ifade ediyor.

ÖU: Calatrava ne demiş: "Yaptığım eserlerin çoğu halka hizmet eden tasarımlardır. Ancak bu eserleri kullanacak olan insanlarda ortaya çıkan mutluluk yalnızca yeni bir binayı veya yapıyı kullanacak olmaktan kaynaklanmıyor. İnsanları asıl etkileyen, birilerinin bu yapıları tasarlarlarken onlara farklı bir şey vermek için çalıştığını fark etmeleri oluyor. Yani insanlar yalnızca ekmeğe istemez o ekmeğin kendilerine sevgiyle verilmesini de ister. Kimi zaman sunuş şekli asıl üründen çok daha önemli olabilir". Deniz de diyor ki: "Süpürgeliği çözemeyen mimar aslında iyi mimar değildir".

SU: Ben şunu fark ettim; bir şeyi dert edinmek gerekiyor. Ve biz kendimize dert ettiğimiz şeyleri çözdük. Mesela süpürgeliği dert ettik. Süpürgelikle ilgili olarak birçok deneme yaptık. Dert ettiğimiz şey aslında iki malzemenin yan yana gelişi. Bu kartonpiyerde de kapı sövesinde de böyledir. Malzemelerin ikisi yan yana getirilemeyince bir üçüncü ile kapatılıyor. Onu kapatmadan açığa çıkartıp

temiz temiz çözmeyi dert edindik.

ÖU: Az önce söylemiştim. Yusuf abinin o lafı beni çok etkilemişti, sonra hep o gözle baktım. Mesela malzemenin malzemeye geçişi ve geometriden geometriye geçişi mutlaka bir fuga ile ya da ikinci bir elemanla yapmak gerekiyor. Mesela dikkat ettiniz mi, arabalarda çamurlukla kaputun birleştiği yerde fabrikasyon üretim olmasına rağmen mutlaka bir açıklık vardır. Tasarımcının böyle yapmasının bir sürü nedeni var. Onları bir araya getirirken veya birinden birine geçerken o boşluğu yapıyor, çünkü milimetrik de olsa hata var orada, ama sen görmüyorsun. Başka şeyler de var tabi ama malzemenin malzemeye geçerken mutlaka bir detay bulmak lazım.

SU: Günümüze bakınca eğitim sistemimizde detay ve inceliği anlatmıyorlar. Mesela Deniz'in okulunda; bizim defalarca yaparak, bu çirkinliğin nereden geldiğini dert ederek fark ettiğimiz birleşim konusunu ve iki malzeme yan yana geldiğinde birleşimini çözenin önemli olduğunu, hocaları daha ilk derste söylemişler.

ÖU: Mesela brüt beton yapıyorsan sadece betonu dökmek ve düzgün çıkartmak önemli değil, betonla birleşecek başka elemanların da çözümünü üretmek gerek. Bize hep itiraz gelir; biz doğramalarda giydirme cephe sistemi kullanıyoruz, müteahhit geliyor bu çok pahalı düz doğrama yapalım diyor. Yap diyoruz, yapmaya çalışıyor olmuyor. Brüt beton yaptığın zaman silsilesi detaylara kadar yansımak zorunda kalıyor. Yaptığın şeyin kendi iç dinamiklerini kullanmak zorundasın. Mesela CSO'da bir sürü cam eleman var. Spider Cam olup olmadık birçok yerde kullanıldığı için kullanmıyorum dedim. Farklı bir yorum getirmeye çalıştık ve nasıl yaparız diye düşündük. İmalatçılarla oturup çözüm geliştirdik. Dört camı bir arada tutup noktasal elemanlarla köşelerden bağladık. Bu sistemi arkaya nasıl

bağlayacağımızın çözümünü bulmaya çalıştık. Hem kendi sınırlarımızı hem imalatın sınırlarını zorladık. Aslında çözümü çok da zorlanmadan buldular, hemen bir numune yaptılar ve böyle yapabiliriz dediler. Tamam dedik, işte bu. Mesela ahşap kaplamalar vardı; beton geliyor, yan tarafına ahşap gidiyor. Ahşapçı, hep ahşapla çözmeye çalıştı. Şakülde 3 cm hata var, ahşabı ona uydururum diyor. Uyduramazsın. Hep bir ara elemanla çözmek zorundasın diyorum. Numune yapıp anlatınca o da kavriyor, tamam diyor. Sistemi bir kavrayınca tıkr tıkr gidiyor.

SU: Çok önemli bir ustalık terimi var, malzemenin öpüşmesi diyorlar. Kavramak ve öpüşmek terimi çok önemli. Malzemenin

Diyarbakır Yenişehir Belediyesi Binası, Cemal Emden

Diyarbakir Yenisehir Belediyesi Binası İç Mekanı, Cemal Emden

öptüşmesini iyi yapmak lazım. Ustalardan da öğreniliyor.

ÖU: Üçgenlerin bağlandığı noktadaki keskin köşe için ustalar öneriyorlardı. Bunu nasıl birleştireceksiniz dedim, yan yana koyacağım dedi, birleştiremezsiniz dedim. Niye birleştiremeyeceğini anlatmaya çalıştım. Sen bunu sonuçta elinle keseceksin, onu o tarafa, bunu bu tarafa biraz kaydıracağını, dedim. "Buraya basit T alüminyum elemanlar yaptıracağız ya da çift L yapıp yan yana getireceğiz. Önce onu monte edeceksin, sonra bunu getirip buraya asacaksın. O senin kılavuzun olacak." dedim. Usta düşündü, doğru dedi. Sonra şantiyeye gidip o elemanları yaptırdı. Önce monte edip baktılar. İpi çektiler, oraya montajını yaptılar ve köşeler net olarak ortaya çıktı. Yani formüle edip adamın önüne koymazsan olmaz. Bildiği ve alıştığı kadarı ile yapıyor.

"Bizim projelerin en büyük özelliği şudur: Yapım ekibi aradığı her şeyi bulur. Eğer bir yerde kafasına yatmayan bir şey varsa bununla ilgili bir kesit veya bir detay mutlaka vardır."

SU: Bir de yeni moda çıktı, üç boyutu yapılmınca bitti zannediliyor ama öyle değil. O 3D model nasıl olacak? Ayrıca biz maket de olsa kendimiz yapıyoruz. Senin ne düşündüğünü bilmeyen, çok fazla okuması yazması da olmayan, işsizliği süspense eden bir sektö-

rün elinde yapılırken her yerini detaylı bir şekilde anlatmak lazım. Bizim projelerin en büyük özelliği şudur: Yapım ekibi aradığı her şeyi bulur. Eğer bir yerde kafasına yatmayan bir şey varsa bununla ilgili bir kesit veya bir detay mutlaka vardır. Biz onu o kesitte veya detayda göstermişizdir. İmalat yapanlar da bunu fark ederler ve söylerler.

SM: Meslek hayatınızda detayın çok önemli olduğunu görüyoruz. Burada mesleki kontrollüğün ne kadar etkisi var? Yapıların bu kadar iyi olmasında mimarın yapısının başında olmasının önemi var mı? Ayrıca Diyarbakir Yenisehir Belediye Binası'nda mesleki kontrollük var mıydı?

SU: Önemi çok. Diyarbakir'da kabasını yapmışlardı, ince işlere geçilince belediye bir müşavir tutmuştu, iyi insanlara denk geldik. Şu kapıyı hep açık tutarız biz; takıldığımız bir yer varsa sorun, biz mutlaka size destek veririz. İnce işlere gelince bizim destek almamız gerekir demişler ve kısa bir süre mesleki kontrollük yaptık orada.

SM: Kısacası mimar yapısının başında olacak.

SU: İhtisas Hastanesi Ek Binası'nı 30'lu yaşlarda yapmışız. Bayındırlık Bakanlığı'nın ilk mekanik sistem taş kaplama yaptığı yapıdır. Mesleki kontrollüğümüz vardı. Bakıyorum neler yaptırmışız orada, şimdi içini perişan etmişler. Mesleki kontrollük önemli, başında durursan daha iyisini yaptırabilirsin ama her yerde mesleki kontrollük yaptık

mı? Hayır. CSO'da yapmadık. 13 defa yazmışız ama vermediler mesleki kontrollük.

ÖU: Belli bir aşamaya kadar müteahhitle beraber götürmüştük, sonra da o yan çizdi.

SU: Başında olmak önemli; CSO'da uzun süre yükleniciye destek verdik, Ankara Koleji'nde kontrollük yaptık, okullarda birebir kontrollük yapamadık ama müşavirliğimiz var. Bir de şöyle gözlerini korkutuyoruz her zaman; doğru yapmazlarsa yapı kullanma izin belgesi imzalanmıyor. İmzalamadıklarımız da oldu. Başında olmadan yapılacağı düşüncesiyle, 90'lardan sonra ülkedeki yapı yapma biçiminin iyice hızlanması ve okulların çok hızlı mimar mühendis yetiştirmesi nedeniyle, bilgisiz kişiler de hızla yetişmediği için eksik detay bırakmamak daha da önemli.

ÖU: Biraz da sistemle ilgili bir şey. Türkiye'de müteahhitlik sistemi belli. Bazen iyi niyetli bir müteahhit denk geliyor ve iyi bir şantiye şefi buluyor. O zaman kontrollüğümüz olmasa bile projelerde bütün detaylar varsa yüzde 60-70'lere yaklaşıyorlar. Kontrollüğümüz olursa 90'ları buluyor, projemiz yüzde 90 gerçekleşiyor. Bazen çok iyi niyetli oldukları ve yapmak istedikleri halde kapasiteleri yetmiyor. Ancak yol gösterirsen onu yaptırıyor. Ama bazıları kötü niyetli ve onlara ne yaparsan yap fark etmiyor.

SM: Mimarı hiç binaya yaklaştırmayalım, biz istediğimiz gibi yapalım istiyorlar.

Diyarbakir Yenisehir Belediyesi Binası, Cemal Emden

Bayrampaşa Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Cemal Emden

ÖU: Onu da yapamıyor zaten, işin öbür tarafında idare var, müşavir var. Biz gittiğimizde projeye aykırı iş yapıldığını rapor ediyoruz. Onun parasını ödedi ise zor duruma düşüyor.

SU: Okulların geçici kabulüne yaklaşmadan evvel devamlı soruyoruz onlara. Bizim ofisten en az 2 kişi İstanbul'a gidip rapor tutuyor, fotoğraflıyor ve gelip burada en az bir hafta raporları düzenliyorlar. Sonra onları geri gönderiyoruz düzeltirmeleri için. Ama düzen değişti. Mesela bir yerden iş için davetiye geliyor. "Yüklenici yaptığı işlerin mülkiyet haklarını tümüyle idareye devreden noterden onaylı taahhütname verecektir" diye bir madde var. Ben bu maddeyi gördüğüm an gönderdiğiniz şartnamenin şu maddesi gereği teklif vermeyiz diyorum.

ÖU: Gerçi bunun manevi haklarda geçerliliği yok. Maddi haklardan vazgeçebiliyorsun, manevi hakları devredemiyorsun.

SM: Aslında dava edilse kazanılır diye düşünüyorum.

SU: Ama herkes bu durumu kabulleniyor. Bugünkü adalet sistemi içerisinde kimsenin uğraşacak takati de maddi gücü de yok.

SM: Sizin için nasıl yapıyor?

ÖU: Fotoğraflıyorlar ve "projenin şurasına aykırıdır bkz: şu pafta" şeklinde not düşüyorlar. Yaklaşık 50-60 maddelik rapor gidiyor. Buna idare de bir şey diyemiyor, müşavir de diyemiyor. Böyle aykırı yaptığı bir şeyin parasını ödemiş olarak o da zor duru-

ma düşüyor. Bu kulaktan kulağa yayılıyor.

SU: Geçen gün birisi sizin adınızla korkutuyoruz, bir de kendiniz gelseniz nasıl olur dedi.

ÖU: Elimizi güçlü kılan şu; proje sağlam, detay sağlam, senin suçun diyoruz. Öyle olmasa zayıf durumda kalırsın, bir şey diyemezsin karşındakine.

Güngören Ali Fuat Cebesoy İmam Hatip Ortaokulu, Cemal Emden

SU: Bunların hepsi kamu kaynağı ve biz de bir kamu hizmeti yapıyoruz. Mimarlık toplumsal bir hizmettir. Ülkenin bütününe doğru düzgün olması gerekir. Onun için bu kamu kaynaklarının doğru harcanmasını bilen kişilerin eliyle yapmak içinse müelliflerin hepsinin işin başında olmalarının her şeyden önce ekonomik olarak büyük sorumluluğu var.

ÖU: Sistem onu kabul etmiyor, işin içine para giriyor, müteahhidin çıkarları giriyor...

SM: Mevzuatı da kuvvetlendirmek gerekiyor. Meslek yasası yok, sorumluluklarımız çok da belli değil.

ÖU: Meslek yasası çıksa bile proje yapıyor, avan proje ile inşaat yapıyor ya da iki fotoğraf veriyor onunla inşaat yapıyor. Sorumluluğu da vermek gerekir ama burada bir şey varsa senden parasını alırım diyecek ve bu şekilde sorumluluğu verecek.

SM: Yetki ve sorumluluğu tanımlamak gerekir.

ÖU: Detayın var mıydı diye hesap sormalı birileri. Her şeye rağmen bu müteahhitlik sistemi içinde yine de fena yapılmıyor bazı şeyler.

SM: Burada sizin katkınızı da göz önüne almak lazım. Projeyi gerektiği gibi yapmak, emek ve zaman harcamak, projeyi güçlü yapmak, her detayını düşünmek...

KolejiN Sosyal Tesisi, Cemal Emden

ÖU: Elbette. Arkadaşlar, bunu vermezsek ne olur dediklerinde hep söylüyorum; bir şey olmaz, müteahhit yanlış yaparsa sağ ol dersin. Ama diğer türlü getir projeyi diyorsun, getiriyor, yüzüne bakıyor, var mı burada diyorsun, yok diyor ve söküyor.

SM: Ben ikinci sınıfın yazında CSO'da staj yaptım. Orada gördüğüm detaylar çizim yaparken aklıma geliyor ve şantiyede görerek öğrendiğimi düşünüyorum. Sizler gençlere neler tavsiye edersiniz?

SU: Herkes kendi deneyimini kendi kazanıyor. Gençken bize senin gittiğin yerden dönüyordum derlerdi. Oysa herkes o gidişi, o deneyimi yaşamak istiyor. Sen ancak anı anlattırısın, başından geçenleri söylersin. Herkesin bir şeyleri kafaya takması lazım, onu dert etmesi lazım onun altından nasıl çıkarımın yolunu kendi yöntemleri ile araması lazım. Aslında hepimiz kitaplardan, dokümanlardan, yapılanlardan ve birbirimizden öğreniyoruz. Ben şunu söyleyebilirim her şeye çok dikkatli bakmak gerekiyor. Orada niye varım, bu bunu niye yapmış, böyle yapsa nasıl olurdu... Sorgulamak aslında. Mimarlık ortamının daha iyi olabilmesi konusuna taktım kafayı, eğitim kurultayına da bunun için gittim. Bu meslek, dediğim gibi, toplumsal bir meslek. İnsanların eğitim alma, sağlıklı yaşama, haberleşme ve adalardan faydalanmaları gerektiği gibi doğru düzgün yapılmış alanlarda, çevrelerde ve mekanlarda insanca yaşama hakları var. Bu-

nun için de bu mesleğin ve mesleği yapanların sorgulanmayan kişiler olması lazım. Bunun için de bu hizmetin bilinir ve talep edilir olması lazım. Doktorları, öğretmeni, avukatı, hakimi, savcıyı sormuyoruz çünkü vatandaş bu mesleklerle Anadolu'nun her yerinde yüzleşiyor. Yeryüzündeki herkesin faydalanması gerekiyor aslında. Ülkemiz olarak dersek de bütün Türkiye'nin, bütün Anadolu'nun faydalanması gerek. Bugün mimarsız belediyeler çok. Mimarım deyince ne iş yaptığını bilmeyen öyle bakan çok. Mimarlık nedir dediğinde bilen yok. Sonra da mimarlığın iyi olmasını, mimarın şartlarının iyi olmasını bekliyoruz. Bu mümkün değil. Onun için diyorum ki ben birincisi mimarlar mezun olduğunda hukukçular

KolejiN Sosyal Tesisi, Cemal Emden

gibi öğretmenler gibi doktorlar gibi mecburi hizmet yapmalılar. Mecburi hizmet yaparsa gittiği yeri aydınlatır, iyi kötü, oradan bir şeyler öğrenir. Ayrıca mezun olan mimarlar da işsiz kalmayacaktır. Sektör, memleketin şartlarını ve buradaki insanları bilmeyen mimarlarla dolu. Herkes mimarlığın İstanbul'da yapılacağını zannediyor, Ankara'da bile kalmıyorlar. Çoğunluk İstanbul'da ve yurt dışında.

ÖU: Ama tersini de düşün, bugün kötü yapıları yapanların yüzde doksan dokuzu da mimarlar. Bu mimarların mimar nosyonu yok bir kere. Mimar mimar diyorsun ama yok ki.

SU: Bu eğitimle de ilgili.

SM: Eğitimi sadece okul ile sınırlı tutmamak gerektiğini düşünüyorum...

SU: Mimarların ülkeye yayılması gerek, tabi bu uzun süreli bir şeydir, bugünden yarına olmaz. Memleketi tanıyan mimarlar, memleketine hizmet etmiş mimarlar, insanlığın ihtiyaçlarını anlayan mimarlar, o çevreye değer katması gerektiğinin farkına varan mimarlar. Bu da ancak mesleğin içine girmekle olur. Öyle üç boyut çizip kenara çekilmekle olacak bir iş değil, yaparak ve anlayarak olan bir şey. Tabi bir de şu var, Cumhuriyet'in ilk döneminde yapılmış yapıları beğeniyoruz ve tabi ki anıtsal eski yapıları, arkeolojik yapıları... Niye beğeniyoruz arkadaş? Bunun planı mı daha iyi, cephesi mi daha iyi, kesitleri mi daha güzel? Neden? Aslında o kadar basit formlarda ve birbirini tekrar eden şekilde yapılmıştır ki ama sürdürülebilir malzemedir bunlar, dayanıklıdır ama asıl önemlisi zanaatkarlık vardır işin içinde. Bir yapma bilgisi vardır.

Okuldan mezun olan binlerce genç mimar var ve bu arkadaşlarımız işsiz. Günde en az dört tane iş arayan genç meslektaşımız mektup gönderiyor. Atatürk Cumhuriyet'i ve ülkeyi gençlere emanet etti. Bunu hak ediyor

musunuz? Etmiyorsunuz. Peki gençler kendilerine öğretilen mimarlıkla bir mimarlık faaliyeti yapabilecek beceride mi? O da değil. Bu arkadaşlar üç boyutlu düşünemiyor, temel bilimleri biliyor, geometri ve matematikten anlıyor. Pekala biz ülke olarak isteyenlere bir zanaatkarlık eğitimi veremez miyiz? Mimarlık eğitiminin üstüne o alan o kadar boş ki şu anda. Küreselliğin etkisi ile çizim programları bile her yerde aynı. Aynılaşmış mimarlık, aynılaşmış binalar. Demek istediğim şey aslında köy Enstitüleri'nin geç yaşta uygulanması gibi. Mesela şimdi bir ahşap ustası yok. Bir mimar ahşap işlemeyi öğrense ne şahane kapılar, doğramalar çıkar. Bir mimarın elinden ne güzel taş işçilikleri çıkar. Bunu çeşitlendirmek mümkün.

ÖU: Biz meslek okulları yaptık. Çok güzel meslek liseleri ve tesisler var. Bir matbaa lisesi yaptık, bütün Milli Eğitim'in karneleri orada basılıyormuş. Apple marka baskı makineleri var, Apple marka bilgisayar bulunan sınıflar var, dört metre genişliğinde baskı alabilen milyon dolarlık Heidelberg baskı makineleri var... Bir yerde dokuma meslek lisesi var. Çok iyi öğrenci yetiştiriyoruz, çok iyi de iş bulabiliyorlar ama çalışmak istemiyorlar. Gidip memur olmak istiyorlarmış.

SM: Ara eleman eksikliğinden bizde de bahsediliyor.

SU: Sorun sadece mimarlık eğitiminde değil. Bence umutsuz olmaya da gerek yok zaten. Farkına varmak ve problemin nerede olduğunu anlamaya çalışmak, çözüm üretmek ve uygulamak önemli olan.

ÖU: Kağıt üstünde var ama uygulanmıyor. İnşaatlarda şunlar bulundurulacak, onu yaparsan şunu vermem gibi şeyler yapılabilebilir. Bunun uygulaması yok.

TED Ankara Koleji Sahne Sanatları ve Gösteri Merkezi, Cemal Emden

SM: Yaptırımlar dizisi gibi bir şey çıkıyor ortaya.

ÖU: Çok uzun yıllar önce Paris'ten gelirken yanıma bir Türk işçi oturdum. Paris'in banliyösünde yaşıyormuş, elektrik ustasıymış. "Türk mahallesinde oturuyoruz ama sertifikaya aldım, sertifikasız olursan hiçbir inşaatta çalıştırmazlar. Sertifikalı olacak, belgen olacak aksi halde çalıştırlırsa suç." Demişti. Bu iş, özel bir iş de olabilir, evinde bir şey de yaptırabilirsin. Böylece ücretler artıyor ve iş kalitesi de yükseliyor. Zincirleme bir etki var, sistemi öyle kurmak lazım.

SM: Deniz'le kaç senedir çalışıyorsunuz, farklı bir kuşakla etkileşiminiz nasıl? Avrupa'da okudu, nasıl bir diyalogunuz var?

SU: Deniz 2017'de geldi, dört sene oldu. De-

niz'in dünya ile ilişkisi daha yoğun. Dile ve yeni iletişim araçlarına daha hakim olduğu için Wikipedia gibi diyorlar Denize. Şimdilerde "domain_archlog" diye Instagram hesabı açtı. Her gün paylaşım yapıyor ve inanılmaz şeyler buluyor. Tabi genç bir gözün bakıyor olması önemli bir şey. Deniz ayrıca okulda aldığı eğitimin de desteğiyle iyi yapmaya ve oradaki işçiliklere önem veriyor. Daha yukarıdan bakıyor, genç bir göz diyoruz. Deniz ile birlikte olmak bizim için çok güzel oldu.

ÖU: Gençlerden yararlanmak ve ortama sokmak lazım. Hem onlar öğrensin hem biz öğrenelim.

SM: Ona ben de inanıyorum. Farklı yaş gruplarının bir arada çalışmasıyla daha nitelikli ve yenilikçi ürünler çıkabiliyor.

ÖU: Çünkü hiç ummadığın bir şekilde bir çıkış oluyor.

SM: Çünkü bizim de kalıplarımız oluşuyor ve ancak onların sorgulaması ile biz de sorgulamaya başlıyoruz. Başlangıçta tepkisel karşı çıkışlarımız olsa da üzerinde düşününce galiba haklı diyoruz. Ama aslında "galiba" sözcüğü ona doğru yaklaşmanın bir aralığı oluyor. Ondan sonra hakkını teslim ediyoruz ve kendisine bunu bildiriyoruz.

ÖU: Deniz uluslararası mimarlık yayınlarına projelerimizi göndermiş. Önce TED Koleji'ni gönderdi, yayınlamadılar, bozuldu. TED projesini geri çekiyordum demiş ve ortaklık birbirine girmiş. Genel Yayın Yönetmeni niye geri çekiyorsunuz diye mesaj atmış. Deniz, ben TED Koleji'nin uluslararası bir proje olduğunu düşünüyorum ama yayınlamadınız demiş. Ertesi gün paylaşımı reddeden

CerModern Sanat Merkezi, Cemal Emden

kişi özür dileyerek yazı yazmış ve CSO'yu da istemiş. Hepsini yayınladı şimdi. Ülke için de faydalı olacak bir çabası var.

SU: Biz medyayı iyi kullanan ofislerden biriyim. Geçen yapı dergisi bir şey yayınladı, Deniz gösterdi, iyi kullanıyormuşuz. Şimdi de kitap çalışmasına başladık. Bir seneye yakın zamandır devam ediyor. Sonunda nasıl çıkacak bilmiyorum ama her cuma günü Pelin Dervişle internette kitap toplantısı yapıyoruz.

SM: Bu güzel bir haber. Ben bazen yaptığımız yapılardaki duyguları yaşamak isterim. İnsanların hayatına ne kadar dokunduğumuzu çoğu binada merak ederim. Giderim yerinde de gözlemlerim, idarecilerle de konuşurum. Sizin de böyle bir ölçümünüz var mı? Yaptığımız yapılarda size keyif veren sonuçlar, geri dönüşler nasıl oluyor?

SU: Evet, birçoğunda sormuşluğumuz var. Tabi hepsine gidilemiyor. Diyarbakır 2016 yılında yapı dalında ödül aldı, o nedenle davet ettiler gittik. Kayyum bakıyordu ve çok memnundu. Ankara Koleji'ndekiler de binalarından memnunar ve kayda değer hiçbir bakım onarım masrafı yapmadıklarını söylüyorlar.

SM: TED açılalı kaç sene oldu ?

SU: 2003'te lise açıldı, 2005'te diğer eğitim yapıları açıldı. Spor-Sanat Merkezi ile birlikte 2012'de sosyal tesis-mezunlar derneği açıldı. Aynı sene yüzme havuzu ve spor salonları da açıldı. Geçen sene açacaklardı ama pandemi nedeniyle bu seneye kısmet oldu; sahne sanatları - gösteri merkezi açıldı. 1999'dan beri aşama aşama yapılıyor, CSO'dan da memnun gözüküyorlar ama tam olarak

CerModern Sanat Merkezi, Cemal Emden

bitmemiş; müteahhidin parası bitmiş, işi tamamlamadan kaçmış diye yorumlayanlar oldu. Yapımı bitmeden okulu açtılar, dediler.

ÖU: Beton olarak duran okullar var.

SU: Evet beton ya, şimdi biz boyuyoruz. Boyayacağımız yerlerini belirtiyoruz. Birkaç gün de ne renk boyayalım diye uğraşıyoruz.

SM: Özellikle renk için mi?

SU: Evet özellikle renk için. Onlar boyuyor yoksa. Herkesi tatmin etmek çok zor ama genelde memnun olduklarını söylemek mümkün. Boyayınca daha da canlı oldu okullar.

SM: Uğur Eken'in tasarımı olan yapının içerisindeki daireye ne zaman taşınıyorsunuz? Ne zaman aldınız, içine ne kadar müdahale ettiniz? Bir ara Özcan'ın oradan başka bir şeyle uğraşmadığını biliyordum, var mı bir gelişme?

SU: 1976 ya da 1977'de Botanik Park'ta do-laşırken o binanın görüntüsü gözümün önünde. Çiçeklikleri var, çiçeklerin rengini bile hatırlıyorum mor ve beyaz. Bu ne güzel binaymış dedim... 2000'lerin başında, bir arsa mı alsak, ev mi alsak diye düşünüyorduk. Nenehatun çok gürültülü biliyorsun, çocuklar o zaman küçük. Daha ferah bir yerde mi yaşasak diyorduk. Arsa baktık olmadı, bir yerlere baktık kim yaptıracak buraları dedik. Sonra oranın satılık olduğunu duyduk.

Gelibolu Tarihi Alan Yeni Şehitlik Tasarımları Fikir Projesi Yarışması 1. ödül, 2017

SM: Tasarımın Uğur Eken'e ait olduğunu biliyor muydunuz?

SU: Evet, Uğur Eken'in olduğunu dergilerden biliyorduk. Ankara'daki ilk teras evdi, sene 2001'de hemen satın aldık. İçindekiler çok müdahale etmişler, kapatmışlar. İçi planından okuduğum ferahlıkta değildi, kaba saba bir şey olmuştu. İçini söktük. O ara tabi çocuklar okul için yurt dışına gittiler, eve de çok fazla ihtiyaç kalmadı. Biz de işlere daldık. Derken Nenehatun'dan da sıkıldık Güniz Sokak'taki Türk Eğitim Vakfı'nın evine kiraya çıktık. Kirasını ödemediğimiz sürece bizi çıkartmayacaklarını söylediler. 2020'nin başında burayı ve küçük mülklerinin hepsini satılığa çıkarttılar, baktık ki dışarıda kalacağız.

ÖU: Deniz geldikten sonra beraber yapalım dedik. 2019'da başladık ama araya pandemi girdi. 2020'de tekrar başladık pandemi devam ediyordu ve ara ara yine yasaklar geldi. Yine ara verdik ama şimdi epey toparlandı. Aslında orada kaba inşaat zeminleri de söktüm. Yapı yapı bitmiyor, çok da büyük 270 metrekare. Aşağıda 4 oda, üstte 1 oda, salon,

mutfak var. Yerden ısıtma yapıyım dedim. Arka taraftaki, Hindistan Elçiliği'ne bakan pencereleri yere kadar indirdim. Çünkü çok yüksekti hakikaten, neredeyse 1 metreye yakın yükseklik vardı. Ama mümkün olduğunca aslına, genel konseptine uygun olarak cepheyi hiçbir şekilde değiştirmedik. Mutfak aynı yerinde ama biraz büyüdü. Yapının kurgusunda kuzey tarafa servisleri, güney ve doğu tarafa da yaşama birimlerini koymuş. Çünkü Hindistan elçiliği olduğu için kapanma riski yok. Bunu koruduk ama pis su tesisatı değişti, zemin gitti, doğramalar gitti, her şey gitti...

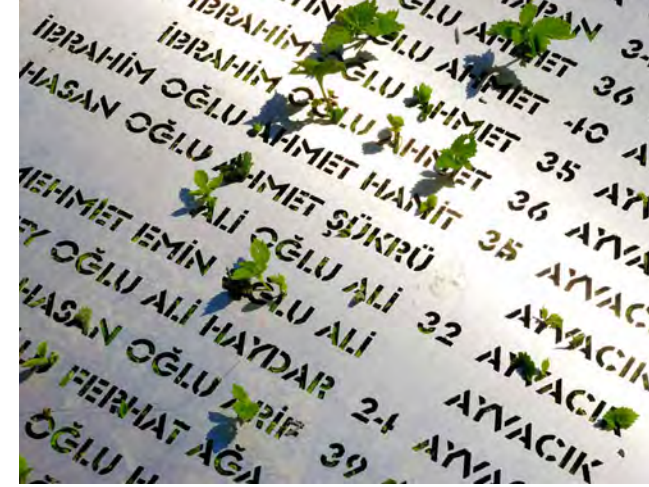
SU: Bizde teras yalıtımlarını hiçbir zaman doğru yapmazlar. Terastan 5-6 kat kaplama çıktı, altına su verdikçe üstüne yeni kaplama yapmışlar.

ÖU: 80 metrekare teras var o yüzden uzun sürdü, bir sürü işi var. 1000 metrekare yapmakla 300 metrekare yapmak çok fark etmiyor. Malzeme tedariki var, malzemenin ödemesi var, usta grubunu ayarlamak var...

SM: Meslek örgütlerinden aldığımız ödüller

ODTÜ Yüksek Lisansüstü Konukevi, Fotoğraf : Yerçekim

Gelibolu Kesikdere, Çataldere, Karayörük Deresi Şehitlikleri Detayı

gelirsek, kaç ödül oldu?

SU: 2004 TED Ankara Koleji Yerleşkesi ve 2016 Diyarbakır Yenişehir Belediye Hizmet Binası ile Ulusal Mimarlık Yapı Dalı ödülü; 2010 Cer Modern ile TSMD Yapı Dalı Ödülü; TED Ankara Koleji ile 2004 THBB Onur Ödülü; Güngören Tozkoparan Ortaokulu ile THBB 2016 Mimarlık Ödülü; TED Ankara Koleji Vakfı 2004 Özel Dalda Arkitera İşveren Ödülü; İstanbul Proje Koordinasyon Birimi 2015 Kamu Dalında Arkitera İşveren Ödülü var.

SM: Bunların aslında kamuya duyurulması gerekir.

SU: İstanbul Proje Koordinasyon Birimi'ni de okullardan sonra iş verenimiz olarak kamu dalında Arkitera'ya biz önerdik.

SM: Ben işveren ödülünü çok önemsiyorum. İşverenlerin bilinçlenmesi açısından da önemli. Kurumsal yapının mimarlığa nasıl baktığını bir göstergesi. İşverenin yapıları biraz da kendilerine benziyor diye düşünüyorum bazen.

SU: Doğru. İyi olan, katkı koyan yol açanların ödüllendirilmesi diğerlerinden ayrıntı özellik olduğu için önemli.

SM: Mimari serbest bıraktıkları ve mimarlığına müdahale etmedikleri sürece daha çok verim aldıklarını düşünüyorum .

SU: Yapıya ve ihtiyaçlarına ilişkin, gizli saklı bir bilgi bırakmadan kendilerini doğru ifade ettiklerinde tabi ki daha iyi verim alıyorlar.

ÖU: Özel ödül meselesi de genellikle paralı bir şeye dönüşmüş durumda dünyada.

SM: Bize zaman ayırdığınız için çok teşekkür ederiz, keyifli bir sohbet oldu.